

Şübhəsiz ki, sənin firqə-firqə olub dinini parçalayanlarla heç bir əlaqən yoxdur. Onların işi Allaha qalmışdır. Allah sonra onlara nə etdiklərini xəbər verəcəkdir!

(Qurani-Kərim, Ənam, 159).

Dövlət Komitəsində 2016-cı ilin yekunları və qarşıda duran vəzifələr müzakirə olunub

Yanvarın 27-də Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsində (DQİDK) 2016-cı ilin yekunları və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş kollegiya iclası keçirilib. İclasda Kollegiya üzvləri ilə yanaşı, Azərbaycan Respublikasının millətlərarası, multikulturalizm və dini məsələlər üzrə Dövlət müşaviri, akademik Kamal Abdullayev, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə İdarəsinin rəisi Vüqar Babayev, həmçinin Mərkəzi Aparatın və bölgə şöbələrinin müdirləri iştirak ediblər.

səh. 3

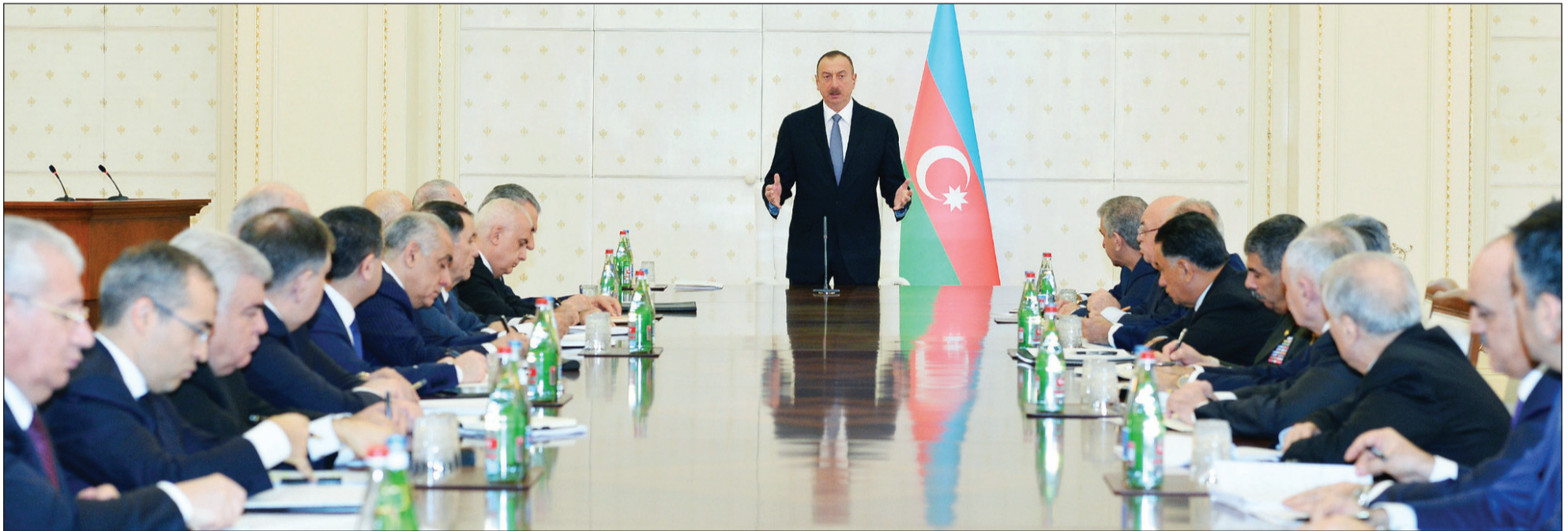
DİNİMİZ MILLİ-MƏNƏVİ SƏRVƏTİMİZDİR. Heydər Əliyev

www.scwra.gov.az

CƏMİYYƏT və DİN

TƏSİSÇİ: Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi

№ 1 (306) / YANVAR 2017-Cİ İL

"Bu il Azərbaycanda IV İslam Həmrəyliyi Oyunları keçiriləcək... Bu, bir daha Azərbaycanı müstəqil, öz dəyərlərinə, İslam dəyərlərinə sadıq ölkə kimi, eyni zamanda, müasir ölkə kimi göstərir və bu gün İslama qarşı çirkin kampaniya aparılana da bir cavab olacaq. Çünki onlar İslam haqqında rəy formalaşdırırlar ki, İslam geridə qalmış sivilizasiyadır. Onlar öz imkanları hesabına həm mediada, həm ictimai fikirdə, həm müxtəlif qeyri-hökumət təşkilatları çərçivəsində rəy formalaşdırırlar ki, İslam dünya üçün təhlükədir, İslamı terrorizmlə eyniləşdirirlər, islamofobiya rəvac verirlər, xalqları dinə görə bölürlər, müsəlman qaçqınlarına qarşı hörmətsizlik edirlər. Avropa İttifaqına üzv olan bəzi ölkələrin rəhbərləri "Stop İslam" deyirlər. Bəziləri deyirlər ki, biz miqrantları qəbul etməyə hazırıq, ancaq müsəlmanları yox. Bu, faşizmdir və faşizm harada yaranıb biz yaxşı bilirik və unutmamışıq. Faşizm İslam

aləmində yaranmayıb.

...Biz bu Oyunları keçirməklə bir daha gücümüzü, imkanlarımızı göstərəcəyik, dini dəyərlərimizə sadıqlığımızı nümayiş etdirəcəyik, çalışacağıq ki, İslam aləmini birləşdirək. Bizi bölmək, aramıza nifaq salmaq, bir-birimizə qarşı qoymaq istəyənlər öz hədəflərinə çatmamalıdırlar".

Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2016-cı ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclasındakı nitqindən
Bakı şəhəri, 10 yanvar 2017-ci il.

Milli Məclisdə "Müasir çağırışlar və İslam həmrəyliyi" mövzusunda tədbir keçirilib

Yanvarın 31-də Milli Məclisdə "Müasir çağırışlar və İslam həmrəyliyi" mövzusunda tədbir keçirilib.

Tədbirdə çıxış edən Milli Məclis sədrinin müavini Bahar Muradova tədbirin əhəmiyyətindən danışdı.

Milli Məclis sədrinin müavini bildirib ki, Azərbaycanın milli-mənəvi dəyərləri, adət-ənənələri nəsillərin süzgəcindən keçib gəlib, bu milli dəyərlər arasında kitab, söz, elm çox vacib yer tutur. Azərbaycanın milli-mənəvi dəyərləri mədəniyyətin formalaşmasında iştirak edir, onlardan ən vacib hesab olunan dini dəyərlərimizdir ki, bu da çox böyük əhəmiyyət kəsb edir. Uzun illər, uzun əsrlər Azərbaycanın dini və milli-mənəvi dəyərləri haqqında cürbəcür kitablar, əsərlər yaradılıb, təhlillər, müzakirələr aparılıb. Nə qədər insanlıq, bəşəriyyət var, bu, daim davam edəcək.

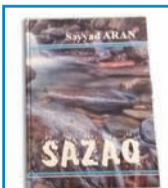
B.Muradova vurğulayıb ki, Prezident İlham Əliyev bu ili Azərbaycanda "İslam Həmrəyliyi İli" elan edilib. Bu qərarın verilməsini şərtləndirən bir sıra vacib məqamlar var. Bu məqamlar, əlbəttə ki, müasir dünyamızda bizi narahat edən bəşəriyyəti, insanlığı, dövlətləri, onlar arasındakı münasibətləri təhdid edən müxtəlif çağırışların meydana gəlməsidir. Bu çağırışlar istər ayrı-ayrı ölkələrin daxili vəziyyətini, istərsə də beynəlxalq aləmdəki durumunu getdikcə daha da çətinləşdirməkdədir: "Biz iqtisadi çətinliklərlə, siyasi kataklizmlərlə, təbiət hadisələri ilə üz-üzə gələndə o qədər də əziyyət çəkmirik. Əksinə artıq son illərin, son onilliklərin nəticəsində yaranmış sivilizasiyalararası, dinlərarası münasibətlərdən, ziddiyyətlərdən daha çox əziyyət çəkirik".

səh. 6

Azərbaycan İslam həmrəyliyinin ideya və real fəaliyyət mərkəzinə çevrilir

səh. 4-5

SƏYYAD ARAN - 65

səh. 8-9

"Xarici siyasi dairələrin radikallardan istifadə etməsi ictimai təhlükəsizlik baxımından ciddi təhdiddir"

səh. 11

«İdxal edilən dini ədəbiyyatın içərisində zərərli kitabların sayı azalıb»

səh. 12

2017-ci ilin Azərbaycan Respublikasında "İslam Həmrəyliyi İli" elan edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan uzun əsrlərdən bəri İslam sivilizasiyasının əsas mərkəzlərindən biri olmuşdur. O, İslam dininin yayılmasında və eyni zamanda Müsəlman İntibahının bərqərar olmasında mühüm rol oynamışdır. Bütün bunlar Azərbaycan ərazisində ilk vaxtlardan İslam dininin maddi və qeyri-maddi irsinin formalaşmasına zəmin yaratmışdır. 743-cü ildə tikilən Şamaxı Cümə məscidi və ölkəmizin muzeylərində saxlanılan qədim əlyazmalar bunun bariz nümunəsidir.

Dinlə bağlı sərt qadağaların mövcud olduğu sovet dövrü Azərbaycanında cəmi 17 məscid fəaliyyət göstərdiyi halda, hazırda onların sayı 2000-i ötüb keçmişdir. Həmin məscidlərin 300-dən çoxu tarixi-mədəni abidə kimi qorunur. Azərbaycan dövlətinin İslam dini dəyərlərinə qayğısı sayəsində son illər ərzində İslam mədəniyyətinin qiymətli abidələrindən Bibiheybət, Təzəpir, Əjdərbəy, Şamaxı Cümə məscidləri və Gəncə şəhərindəki "İmamzadə" kompleksi əsaslı şəkildə yenidən qurularaq təmir olunmuş, ölkəmizin paytaxtında Cənubi Qafqazın ən möhtəşəm məbədi Heydər məscidi inşa edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının, İSESKO-nun, həmçinin müsəlman ölkələrini birləşdirən digər mötəbər qurumların üzvü seçilərək İslam aləmi ilə qarşılıqlı faydalı münasibətlər qurmuş, qlobal əhəmiyyətli bir sıra mühüm mədəni forumların təşkilatçısı kimi çıxış etmişdir.

Azərbaycan tolerantlıq mühitinin təşəkkül tapmasına, multikulturalizmin, mədəniyyətlərarası və sivilizasiyalararası dialoqun qurulmasına, islam dəyərlərinin dünyada təbliğinə böyük töhfələr vermişdir. Azərbaycanın İslam aləmində qazandığı nüfuz 2009-cu ildə Bakı və 2018-ci ildə Naxçıvan şəhərlərinin İslam mədəniyyətinin paytaxtı elan olunmasında öz ifadəsini tapmışdır. IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarının 2017-ci ildə Bakı şəhərində keçirilməsi ilə bağlı qərar isə ölkəmizin İslam həmrəyliyinin möhkəmləndirilməsi sahəsində növbəti əməli addımlar atması üçün əlverişli şərait yaradır.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, İslam həmrəyliyinə bərqərar olmasında Azərbaycanın özünəməxsus mövqeyinin möhkəmləndirilməsinə təmin etmək məqsədi ilə qərara alıram:

1. 2017-ci il Azərbaycan Respublikasında "İslam Həmrəyliyi İli" elan edilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti 2017-ci ilin Azərbaycan Respublikasında "İslam Həmrəyliyi İli" elan edilməsinə dair tədbirlər planını bir ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin.

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 10 yanvar 2017-ci il.

Azərbaycanın pravoslav xristian icmasına

Hörmətli həmvətənlər!

Sizi, Azərbaycanın xristian icmasını İsa Peyğəmbərin mübarək mövludu – Milad bayramı münasibətilə ürəkdən təbrik edir, bu əziz gündə hər birinizə ən xoş arzu və diləklərimi yetirirəm.

Xristianlıq Azərbaycanda çox qədim tarixə malikdir. Təsədüfi deyil ki, Qafqazda ilk xristian məbədləri məhz bizim ölkəmizdə təşəkkül tapmışdır. Səməvi dinlər burada əsrlər boyu dinc yanaşı fəaliyyət göstərərək, insanlar arasında əmin-amanlığın, dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin yaranmasında misilsiz tarixi rol oynamışdır. Azərbaycanda məskunlaşmış xalqlar və etnoslar arasında heç vaxt milli-irqi ayrı-seçkilik, etnik-dini dözümsüzlük halları mövcud olmamışdır.

Müstəqil Azərbaycan Respublikası bu gün də öz tolerantlıq və multikulturalizm ənənələrinə sadıqdır. Dilindən, dinindən, etnik mənsubiyətindən asılı olmayaraq Azərbaycanın bütün vətəndaşları beynəlxalq prinsiplərə əsaslanan hüquq və azadlıqlara, o cümlədən, vicdan və dini etiqad azadlığına malikdir. Ölkəmizdə yaşayan bütün etnik azlıqlara öz dini-mənəvi dəyərlərini, milli adət-ənənələrini qoruyub saxlamaq, dil və mədəniyyətini inkişaf etdirmək üçün bərabər demokratik şərait yaradılmışdır.

Məmnuniyyət hissi ilə qeyd etmək istəyirəm ki, çoxkonfessiyalı və çoxmillətli Azərbaycan cəmiyyətinin ayrılmaz hissəsi olan xristian icması həmişə olduğu kimi, bu gün də, sabah da ölkəmizin tərəqqisi və inkişafı naminə öz vətəndaşlıq borcunu ləyaqətlə yerinə yetirəcək.

Əziz dostlar!

Şəfqət və mərhəmət duyğularının, təmiz və nəcib idealların rəmzi olan müqəddəs Milad bayramı münasibətilə hamınızı bir daha təbrik edir, hər birinizə cənaatlığı və xoşbəxtlik, ailələrinizə firavanlıq arzulayıram.

Bayramınız mübarək olsun!

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 5 yanvar 2017-ci il.

Kamal Abdullayev: 2017-ci ilin Azərbaycanda "İslam Həmrəyliyi İli" elan edilməsi "Multikulturalizm İli"nin məntiqi davamıdır

Yanvarın 13-də Azərbaycan Respublikasının millətlərarası, multikulturalizm və dini məsələlər üzrə Dövlət müşaviri Kamal Abdullayev Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzində "Multikulturalizm İli"nin yekunları və 2017-ci ilin "İslam Həmrəyliyi İli" elan olunması ilə bağlı mətbuat konfransı keçirib.

"Multikulturalizm İli" çərçivəsində görülən işlərdən, həyata keçirilən layihələrdən danışan dövlət müşaviri qeyd edib ki, ən böyük layihə bütün Azərbaycan cəmiyyətinin, dövlət qurumlarının bir istiqamətdə, bir ahəngdə "Multikulturalizm İli"ni uğurla başa vurmağıdır. Bütün xalqın bu prosesdə yaxından iştirak etməsi bizim ən böyük layihəmiz oldu. Prezidentin təsdiq etdiyi Tədbirlər Planında qeyd olunan bütün dövlət qurumları, cəmiyyətimizin bütün təbəqələri faktiki olaraq əllərindən gələni etdilər ki, Azərbaycan dünya səviyyəsində son dərəcə yüksək, alicənab mövqedə özünü göstərə bilsin.

Dövlət müşaviri bildirib ki, dünyada gedən proseslərə, bir çox kataklizmlərə, müxtəlif ölkələrdə baş verən fəlakətlərə baxmayaraq, Azərbaycan bütün bunlardan həm iqtisadi müstəvidə, həm mədəni-mənəvi müstəvidə ləyaqətlə keçə və öz varlığını, möhtəşəm tarixini bir daha ortaya qoya bilib: "Bunun üçün bizə cənab

Prezidentin qarşımıza qoyduğu dəqiq hədəflər kömək etdi. O hədəflərə doğru irəlilədikcə xüsusən də xarici ölkələrdə heç bir çətinlik çəkmədən Azərbaycan həqiqətləri, multikulturalizmi ilə, o cümlədən tarixən Azərbaycanda başqa konfessiyalara, başqa millətlərə olan münasibətlə bağlı son dərəcə münbit əhvali-ruhiyyə ilə qarşılaşdıq. Bunun da səbəbi odur ki, Azərbaycan Prezidenti dünyanın ictimai-siyasi proseslərində öz titanik fəaliyyəti ilə bunun əsasını qoyub. Eyni zamanda, qeyd etmək lazımdır ki, bizim xarici həmkarlarımızla danışıqlarımızın müsbət nəticəsini Heydər Əliyev Fondunun və onun prezidenti Mehriban

Əliyevanın gördüyü işlər də son dərəcə asanlaşdırırdı".

Kamal Abdullayev bildirib ki, 2017-ci ilin Azərbaycanda "İslam Həmrəyliyi İli" elan edilməsini "Multikulturalizm İli"nin məntiqi davamı hesab etmək olar. Prezident İlham Əliyev bütün siyasi addımlarını son dərəcə sistemli və bir-birini tamamlayan məqamlarda irəli sürür. O vurğulayıb ki, "Multikulturalizm İli"nin təbii davamı kimi 2017-ci ilin "İslam Həmrəyliyi İli" elan olunması çox böyük siyasi uzaqgörənliklə irəli sürülən ideyadır. Bu, həm Azərbaycanda keçiriləcək İslam Həmrəyliyi Oyunları ilə, həm də İslam dünyasında baş

verən proseslərə nizam gətirmək istəyi ilə bağlıdır.

Dövlət müşaviri qeyd edib ki, Azərbaycan xalqının canında, qanında olan multikultural əhval-ruhiyyəni təqvim ili ilə məhdudlaşdırmaq mümkün deyil. Xalqın canında olan multikultural enerji digər illərə də keçəcək. "Multikulturalizm İli"ndə həyata keçirilən bütün tədbirlər bir daha göstərdi ki, Azərbaycan xalqı, cəmiyyəti bütövlükdə bu multikultural əhvalın dünyaya bəyan edilməsinə hazırdır. Bu il ərzində xüsusi olaraq həyata keçirilən layihələrdən biri də Azərbaycan multikulturalizminin bir çox xarici ölkələrin universitetlərində tədris edilməsidir. Bu, gələcək il də davam etdiriləcək. 2015-ci ilin yaz semestrindən 2016-cı ilin payız semestrinədək 15 xarici ölkənin universitetlərində bu fənn tədris olunub. Hazırda İtaliyanın La Sapienza, Polşanın Vroslav, Rusiyanın Ural Federal, Türkiyənin Erciyes, Portuqaliyanın Lusofona universitetlərində tədris aparılır. Azərbaycanın 38 dövlət və özəl universitetində, xüsusi təyinatlı ali məktəblərdə "Azərbaycan multikulturalizmi" və "Multikulturalizmə giriş" fənləri tədris olunur. Üç universitetdə Azərbaycan multikulturalizmi kafedrası, habelə Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm

➔ 2 Mərkəzinin və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Bilik Fondunun birgə təşkilatçılığı ilə Beynəlxalq Multikulturalizm Yay və Qış məktəbləri də fəaliyyət göstərir.

“III Beynəlxalq multikulturalizm yay

məktəbində iştirak edən Litva Pedaqoji Universitetinin magistrantı Salomeya Lukaite və Yunanıstan Amerikan Kollecinin tələbəsi Dimitrios Asproulisin öz təşəbbüsləri ilə yaratdıqları “Azərbaycanın Gənc Dostları Klubu”

İctimai Birliyinin indiyədək ölkəmizdə təşkil olunmuş beynəlxalq multikulturalizm məktəblərinin xarici tələbələri, eləcə də xarici ölkə universitetlərində Azərbaycan multikulturalizmi fənninin tədris olunduğu fakültələrin dinləyiciləri daxil olmaqla 20-

dan çox ölkədən 100-dən çox üzvü var. “Azərbaycanın Gənc Dostları” Beynəlxalq Klubunun yeni fəaliyyətə başlayan internet saytı (www.youngfriends.az) da beynəlxalq gənclər auditoriyasının diqqətini cəlb etməkdədir.

Dövlət Komitəsində 2016-cı ilin yekunları və qarşıda duran vəzifələr müzakirə olunub

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Komitə sədri Mübariz Qurbanlı Dövlət Komitəsinin fəaliyyətindən danışdı. O bildirib ki, Komitə 2016-cı ildə mövcud qanunvericiliyi, Prezident İlham Əliyevin tapşırığı və tövsiyələrini rəhbər tutaraq, milli və dövlətçilik maraqlarının qorunması istiqamətində fəaliyyətini ardıcıl davam etdirib. Dini durumun öyrənilməsi, dini icmaların fəaliyyətinə nəzarətin gücləndirilməsi, radikal cərəyan və təriqətlərin qanunazidd əməllərinin aşkarlanması ilə bağlı tədbirlər görüldü: “Din adı ilə milli və dövlət maraqlarımıza zidd, milli-mənəvi dəyərlərimizə yad ideoloji təlimlərin yayılmasına qarşı mümkün vasitələrlə mübarizə davam etdirilib, bu istiqamətdə qabaqlayıcı, profilaktik və inzibati tədbirlər həyata keçirilib”.

Komitə sədri bildirib ki, “Multikulturalizm ili” çərçivəsində Azərbaycanın zəngin multikultural və tolerant ənənələrinin ölkə daxilində, beynəlxalq aləmdə təbliğ edilməsi istiqamətində Azərbaycan Respublikasının millətlərarası, multikulturalizm və dini məsələlər üzrə Dövlət müşavirinin Xidməti, Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi, Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Bilik Fondu, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi (QMI), digər aidiyyəti qurumlar və dini mərkəzlərlə birgə tədbirlər reallaşdırılıb.

Daha sonra Komitə sədrinin müavini Gündüz İsmayilov hesabat məruzəsi ilə çıxış edərək bildirib ki, 2016-cı ildə dini durumun öyrənilməsi, təhlil olunması, bu sahədə məlumat bazasının zənginləşdirilməsi prosesi davam etdirilib, dini icmaların fəaliyyətinə nəzarətin gücləndirilməsi, radikal cərəyan və təriqətlərin ölkə ərazisində fəaliyyətinin qarşısının alınması üçün maarifləndirmə işlərinin aparılması, dini obyektlərin tikintisi ilə bağlı məlumatların yenilənməsi, dini təhsil müəssisələrinin fəaliyyətinin öyrənilməsi və əlaqədar dini mərasimlərlə bağlı tədbirlər həyata keçirilib.

Gündüz İsmayilov bildirib ki, Dövlət Komitəsi ötən ildə Ramazan ayı, Qurban bayramı və Məhərrəmlik mərasimləri ilə bağlı dini durumun nəzarətdə saxlanılması məqsədilə məscid və ziyarətgahlarda mütəmadi monitorinqlər keçirib, eləcə də dini maarifləndirmə istiqamətində silsilə görüş və tədbirlər təşkil edib.

Dövlət Komitəsi tərəfindən 2016-cı ildə dini qurumların dövlət qeydiyyatına alınması prosesi davam etdirilib, onların ümumi sayı 749-a çatdırılıb. İndiyədək dövlət qeydiyyatından keçmiş dini qurumlardan 721-i İslam, 28-i qeyri-islam təmayüllüdür. Dövlət Komitəsinin sədr müavini hesabat dövründə Dövlət Komitəsi tərəfindən milli-mənəvi dəyərlərimizin təbliği, dini radikalizmin fəsadları və s. mövzularda 50-ə yaxın kitabın nəşr olunduğunu diqqətə çatdırıb.

Dini maarifləndirmə istiqamətində keçirilən tədbirlərə diqqət çəkən Gündüz İsmayilov bildirib ki, bu istiqamətdəki işlər ötən il ərzində dini icmaları, yerli icra hakimiyyətlərini, orta və ali təhsil məktəblərini, cəzaçəkmə müəssisələrini, müxtəlif peşə sahələrini, eləcə də dini təhsil müəssisələrini əhatə edib: “2016-cı ildə Dövlət Komitəsi ayrıca və digər qurumlarla birgə ümumilikdə 600-ə yaxın tədbir həyata keçirib. Dövlət Komitəsi ötən il ərzində dini maarifləndirmə

istiqamətində QMI ilə də yaxından əməkdaşlıq edib və bu qurumla birgə 11 xüsusi tədbir baş tutub”.

O deyib ki, Prezident cənab İlham Əliyevin 27 noyabr 2014-cü il tarixli Sərəncamına əsasən, 2016-cı il ərzində ölkədə dini maarifləndirmə və milli-mənəvi dəyərlərin təbliği işini daha da gücləndirmək məqsədilə 2014-cü ilin dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Prezidentin ehtiyat fondundan Dövlət Komitəsinə ayrılmış vəsait hesabına dini icmaların layihələrinin maliyyələşdirilməsi prosesi davam edib: “İndiyədək İslam dini icmaları tərəfindən təqdim edilən 137 layihə maliyyələşdirilib.

Eyni zamanda, Dövlət Komitəsinin sifarişli ilə hazırlanmış, dini radikalizm və ekstremizmə qarşı mübarizənin psixoloji, hüquqi, siyasi və mənəvi aspektlərindən bəhs edən maarifləndirici səciyyə

xadimlərinin, ictimaiyyət nümayəndələrinin iştirakı ilə silsilə maarifləndirici tədbirlər həyata keçirilib.

İcazəsiz dini ədəbiyyatların yayılmasının və icazəsiz fəaliyyət göstərən dini ədəbiyyat və əşyaların satış məntəqələrinin qanunazidd fəaliyyətinin qarşısının alınması istiqamətində tədbirlər həyata keçirildiyini deyən S.Heydərov qeyd edib ki, keçən il 40 mağazada monitorinqlər təşkil olunub, aşkarlanan pozuntulara görə 12 mağaza sahibi məhkəmənin qərarı ilə cərimə edilib: “17 mağaza sahibi barədə məhkəmə araşdırması, eləcə də 2 mağaza sahibi barədə polis orqanları tərəfindən təhqiqat davam edir. Həmin mağazalardan və digər ünvanlardan götürülmüş 856 adda dini ədəbiyyatın dinşünaslıq ekspertizası keçirilib, ümumilikdə onlardan 394 adda dini ədəbiyyatın zərərli, yaxud müvafiq razılıq

məzhəb ayrı-seçkiliyini təbliğ edən 849 ədəd dini təyinatlı ədəbiyyatın yayılmasının qarşısı alınıb.

Vüqar Babayev 2016-cı ilin “Multikulturalizm ili” elan olunması ilə əlaqədar Multikulturalizm və dini məsələlər üzrə Komissiyanın iş planına əsasən il ərzində 17 tədbirin keçirildiyini bildirib.

Dövlət Komitəsi sədrinin birinci müavini Səyyad Salahlı isə bildirib ki, dövlətin din siyasətini həyata keçirən əsas strukturun – DQİDK-nın xüsusən son illərdəki fəaliyyəti diqqətçəkəndir. Komitənin rəhbərliyi, əməkdaşları Prezident İlham Əliyev tərəfindən müəyyənləşdirilən düzgün strategiyanın həyata keçməsi üçün Azərbaycanın bütün dini icmalarının, məscidlərinin real durumunu öyrənir, dinin yalnız maarifçilik xüsusunda təbliğinə şərait yaradırlar.

Səyyad Salahlı Dövlət Komitəsinin “Multikulturalizm ili”ndə həyata keçirdiyi tədbirlərdən bəhs edərək 2017-ci il “İslam Həmrəyliyi ili” çərçivəsində Dövlət Komitəsinin qarşısında duran vəzifələrdən də danışdı.

Azərbaycan Respublikasının millətlərarası, multikulturalizm və dini məsələlər üzrə Dövlət müşaviri, akademik Kamal Abdullayev iclasda çıxış edərək ölkəmizdəki dini vəziyyət, dini maarifləndirmə işləri barədə danışdı. O bildirib ki, Azərbaycanda dövlət-din münasibətləri sağlam təməl üzərində formalaşdırılmalı və inkişaf edir. Dövlət müşaviri ölkəmizdə bütün etnik qrupların və müxtəlif dinlərə mənsub insanların sülh içərisində yaşadıklarını deyib. Dövlətimiz tərəfindən müsəlman dini icmalarla yanaşı, qeyri-müsəlman dini icmalara daim diqqət və qayğı göstərildiyini qeyd edib.

Kamal Abdullayev “Multikulturalizm ili” çərçivəsində bir sıra tədbirlərin həyata keçirildiyini diqqətə çatdırıb. Bildirib ki, Azərbaycan multikulturalizminə olan maraq respublikamızın dünyada tarixi örnək dəyərlərə malik ölkə kimi tanılmasının nəticəsidir: “Bu il Azərbaycan liderinin bəşəri dəyərlərə münasibətini bir daha sərgilədi, onun siyasi xadim kimi qəlbini bütün genişliyi ilə dünyaya açdı, onun öz xalqının, onun tarixinin, ədəbiyyatının, dilinin, mədəniyyətinin vurğunu olduğunu hər kəsə göstərdi. Azərbaycanda yaşayan hər bir millətin, dinin nümayəndəsinə özünü küçükdən qədər hörmət və ehtiramını bir daha sübut etdi”.

Dövlət müşaviri bu sahədə fəaliyyətin davam etdirilməsinin, DQİDK, Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Bilik Fondu arasında əlaqələrin daha da gücləndirilməsinin, birgə tədbirlərin həyata keçirilməsinin önəmini vurğulayıb. O bildirib ki, Prezident İlham Əliyev 2017-ci il “İslam Həmrəyliyi ili” elan etməklə Azərbaycanda islami dəyərlərə verilən qiyməti dünya səviyyəsində bir daha qeyd edib. Çünki bu dəyərlər Azərbaycan üçün son dərəcə vacib mənəvi dəyərlərdir və Azərbaycan İslam dünyasının incisi olmağa layiq ölkədir.

İclasda ötən ilin yekunları və qarşıda duran vəzifələrlə bağlı müzakirələr aparılıb, təkliflər səs-ləndirilib. Dövlət Komitəsinin hesabat ilində gördüyü işlər qənaətbəxş hesab edilib.

daşıyan “Fitnə” sənədli filmi böyük əks-səda doğurub. Film ictimaiyyətə təqdim olunmaq üçün ölkə ərazisində fəaliyyət göstərən telekanallara və Azərbaycanın bütün yerli icra hakimiyyəti orqanlarına göndərilib. Əksər rayonlarda, o cümlədən ölkəmizdəki ali təhsil müəssisələrində, orta məktəblərdə, gənclər evlərində və s. müvafiq məkənlərdə filmin nümayişi həyata keçirilib. Həmçinin keçən il Dövlət Komitəsinin sifarişli və “Trend” Beynəlxalq İnformasiya Agentliyinin dəstəyi ilə “Vandalizm” adlı sənədli film ərsəyə gətirilib və noyabr ayının 24-də Nizami Kino Mərkəzində təqdimatı keçirilib”.

Gündüz İsmayilov Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 11 mart 2016-cı il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq olunmuş “Azərbaycan Respublikasında 2016-cı ilin “Multikulturalizm ili” elan edilməsinə dair Tədbirlər Planı”na uyğun olaraq Dövlət Komitəsi tərəfindən 160-dan artıq tədbir keçirildiyini qeyd edib.

Dövlət Komitəsi sədrinin müavini Səyavuş Heydərov isə dini radikalizm və ekstremizmlə mübarizə məqsədilə görülən işlər barədə hesabat məruzəsi ilə çıxış edib. O bildirib ki, Dövlət Komitəsi tərəfindən ötən il dini mühitdə cərəyan edən neqativ tendensiyaların qarşısının alınması, radikalizmlə mübarizənin effektivliyinin artırılması, qarşılıqlı əlaqələrin və koordinasiya fəaliyyətinin gücləndirilməsi məqsədilə Baş Prokurorluq, Daxili İşlər Nazirliyi, Ədliyyə Nazirliyi və Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti ilə birgə “Dini ekstremizmə qarşı mübarizəyə dair Tədbirlər Planı” çərçivəsində respublikanın 62 şəhər və rayonunun icra və hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbər işçilərinin, din

alınmadan idxal və istehsal edildiyi müəyyənləşdirilib”.

Daha sonra çıxış edən Naxçıvan Muxtar Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə İdarəsinin rəisi Vüqar Babayev hesabat dövrü ərzində illik iş planlarına uyğun olaraq dövlət-din münasibətlərinin tənzimlənməsi və bundan irəli gələn vəzifələrin təkmilləşdirilməsi, dini radikalizmə qarşı müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi, eləcə də maarifləndirmə işlərinin təşkili istiqamətlərində görülmüş işlərdən danışdı.

O bildirib ki, bu gün Naxçıvan Muxtar Respublikasında milli-mənəvi dəyərlərimizin təbliğinə xüsusi diqqət yetirilir, ziyarətgahlarımız, məscidlərimiz təmir və ya bərpa olunur, ayinlər və yas mərasimlərinin milli-mənəvi dəyərlərimizə uyğun şəkildə keçirilməsi hər zaman diqqət mərkəzində saxlanılır.

Vüqar Babayev Muxtar Respublikada yerləşən dini icmaların hər birinə maliyyə vəsaitinin ayrıldığını vurğulayaraq, ötən il ərzində dini icmaların həyata keçirdikləri maarifləndirmə tədbirlərindən danışdı. O bildirib ki, Naxçıvan MR-də dinin düzgün təbliğinə xüsusi diqqət yetirilib, din xadimlərinin biliklərinin artırılması üçün ötən il Naxçıvan şəhər Sarvanlar və Şərur şəhər məscidlərində müvafiq təkmilləşdirmə kursları təşkil edilib. İl ərzində 175 nəfər təkmilləşdirmə kurslarında iştirak edib. Vüqar Babayev 2016-cı il ərzində 458 din xadiminin attestasiyadan keçirildiyini, onlardan 365-nə vəsiqələr verildiyini deyib.

O bildirib ki, dini təyinatlı ədəbiyyatların, əşyaların və dini məzmunlu başqa məlumat materiallarının Muxtar Respublika ərazisində yayılmasına nəzarət edilib və nəticədə dövlətçiliyimizə zidd,

Azərbaycan İslam həmrəyliyinin ideya və real fəaliyyət mərkəzinə çevrilir

DÖVLƏT-DİN MÜNƏSİBƏTLƏRİNİN UĞURLU AZƏRBAYCAN MODELİ DİGƏR ÖLKƏLƏR ÜÇÜN DƏ ƏN MÜKƏMMƏL ÖRNƏKDİR

Hər bir xalqın ən qiymətli sərvəti onun tarixinin süzgəcindən keçmiş milli-mənəvi dəyərləridir. O dəyərlər ki, xalqın mədəniyyətinin, milli xüsusiyyətinin formalaşmasında mühüm rol oynayır və cəmiyyətin qarşılaşdığı maneələr qarşısında daha güclü olmasına gətirib çıxarır. Eyni zamanda, toplumu meydana gətirən fərdlər arasında milli həmrəylik və birlik ruhunun yaranmasına kömək edir.

Milli-mənəvi dəyərləri ictimai dəyərlər də adlandırmaq mümkündür. Çünki ictimai dəyərlər müəyyən bir cəmiyyətdə mövcud olan, tarixin dərinliklərindən gələn və xalqın qəbul etdiyi ortaq dəyərlərdir. Bu dəyərlərin təməlinə isə tarix, dil, din, adət-ənənələr, milli mentalitet, mədəniyyət və s. dayanır.

Demək olar ki, bu keyfiyyətlər müxtəlif formalarda bütün xalqlarda mövcuddur. Lakin biz azərbaycanlıları əksər xalqlardan fərqləndirən, özünəməxsus edən digər mədəniyyətlərə hörmətlə yanaşmaq, dözümlü, sülhpərvər, həmrəy olmaq düşüncəsini bütün varlığımızla mənimsəməklə yanaşı, dünyada sülhün və rifahın təmini naminə onun ideyalarının təbliğini həyat fəlsəfəmizə çevirməyimiz və harmonik formada öz həyatımızda tətbiq etməyimizdir. Şübhəsiz, bəşəriyyətin ehtiyac duyduğu bu gözəl dəyərlərin ruhumuza, qanımıza hopmasında yaşadığımız ərazinin Şərqlə Qərbdə arasında həm mədəni, həm də coğrafi baxımdan körpü roluna

masının, xalqımızın İslam dinini düzgün anlamasının və onun humanist dəyərlərini mənimsəməsinin böyük rolu vardır. Aparılan müşahidələr də belə deməyə əsas verir ki, multikultural ölkələrin əhalisi daha dözümlü olur. Tarixə nəzər salsaq görərik ki, Azərbaycan ərazisində müxtəlif dillərin, dillərin, mədəniyyətlərin nümayəndələri rahat şəkildə yaşaya bilmiş və heç zaman dini-etnik zəmində münacişə baş verməmişdir. Bütün bunlar bir daha sübut edir ki, xalqımız dünyanın ehtiyac duyduğu və əldə etməkdə çətinlik çəkdiyi birgəyaşayışı, həmrəy olmağı dədə-babalarımızdan miras kimi qəbul edərək günümüzədək qoruyub saxlamışlar.

Bu gün biz dünyada baş verən neqativ hadisələrin fonunda bu dəyərlərin nə qədər önəm daşdığına şahid oluruq. Xüsusilə də din adından istifadə edib, insanlar arasında təfriqə salmaqla kaos yaratmaq günümüzün xoşagəlməz reallığına çevrilib. Son illər bəzi dairələrin "millətlərə xoşbəxtlik, firavan həyat, demokratiya gətirmək" bəhanəsi ilə və din amilindən də istifadə edərək törətdikləri ağılsız cinayətlərin arealı getdikcə genişlənməkdədir. Radikal dini təşkilatlar yaratmaq və yaxud onlara maddi-texniki dəstək verməklə öz məkrli niyyətlərini həyata keçirməyə çalışanlar müsəlman dünyasında qarşılıqlı dərinləşdirməyə, İslam dünyasını zəiflətməyə, geridə saxlamağa, texnoloji cəhətdən inkişafını əngəlləməyə və yekun nəticədə coğrafi baxımdan böyük strateji əhəmiyyət daşıyan, çoxlu yeraltı, yerüstü sərvətlərə, nəqliyyat infrastrukturuna malik olan ərazilərdə hegemonluğa sahib olmağa cəhd göstərirlər. Bu gün ölkələr arasında iqtisadi, siyasi, hərbi sahələrlə yanaşı, sivilizasiya və din rəqabəti də gedir. Təəssüf ki, bu rəqabət sağlam şəkildə deyil, günahsız insanların həyatı bahasına başa gəlir. Biz bunu Yaxın Şərqdə, Suriyada və digər müsəlman ölkələrində açıq şəkildə görürük. Nəticəsi də göz qabağındadır:

"rəngli inqilab"ların, "bahar"ların gətirdiyi "pəyız", səfalət, kaos, viranə qalmış şəhərlər, yurd-yuvasını tərk etmiş milyonlarla insan...

İslam dini adı altında fəaliyyət göstərən terror təşkilatlarını dəstəkləyən qrupların dünyada islamofobiya meyillərinin artmasına rəvac verdikləri də danılmaz faktır. Təəssüf ki, Avropa ictimai rəyini diqqətlə izləsək, bütün terrorların İslam dini ilə əlaqələndirildiyini görərik. Halbuki 2015-ci ildə ümumilikdə dünya üzrə terrorların 70 faizi müsəlman, 5 faizi isə Avropa ölkələrində baş verib. Lakin dünya mediasında aparılan məqsədyönlü informasiya siyasəti nəticəsində 5 faizin ətrafında qoparılan hay-küy 70 faizin səsinə batır. Müsəlman ölkələrində terror törədən İslam adı altında fəaliyyət göstərən və bəzi dairələr tərəfindən maliyyələşdirilən qruplardır. Ona görə də bu gün müsəlman dünyasında din amilindən istifadə edərək yaradılan qarşıdurmaların qarşısını almaq üçün alternativ yollar arayıb tapmağa hər zamankından daha çox ehtiyac var. Bu yol isə dini tolerantlığın, birgəyaşayışın, multikultural dəyərlərin, eyni zamanda, müsəlmanlar arasında həmrəylik ideyasının təbliğ və təşviq olunmasından keçir. Bu cür xoşagəlməz halların qarşısını almaq üçün dünyaya İslamın sülh dini olduğunu və müsəlmanların terrorçu deyil, dinindən, irqindən, sosial mənsubiyyətindən asılı olmayaraq hər kəsə dözümlü, bərabər yaşayan toplumlar olduğunu çatdırmağa ehtiyac duyulur. Necə ki, xalqımızın sahib olduğu bu dəyərlər artıq ölkəmizdə həyat tərzinə çevrilib və biz bununla dünyaya "bu yolun alternativini yoxdur" mesajını verməkdəyik.

Dövlət başçısı İlham Əliyevin 2016-cı ili "Multikulturalizm ili", onun məntiqi davamı kimi bu ili "İslam həmrəyliyi ili" elan etməsi bütün dünyaya "Bir-birimizə qarşı dözümlü olaq, hörmətlə yanaşaq, həmrəy olmağı, dinlər və məzhəblər ara-

sında dialoq qurmağı bacaraq" çağırışıdır. Bunun ən gözəl örnəyi əsas Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş Azərbaycanın dövlət-din münasibətləri modelinin digər dövlətlər tərəfindən öyrənilməsi və tətbiq olunmasıdır.

Ümummilli Lider tərəfindən böyük peşəkarlıq və həssaslıqla hazırlanan bu mükəmməl model sayəsində milli-mənəvi dəyərlərə qayıdışın əsası qoyulub, xalqın keçmişinə, milli adət-ənənələrinə, dininə dövlət səviyyəsində qayğı göstərilir, ölkədə etiqad, inanc azadlığı tam təmin edilir. Digər sahələrdə olduğu kimi, ölkəmizdə din sahəsində də böyük uğurlar əldə edilib və mənəvi dəyərlərimiz milli xarakterimizlə uzlaşdırılıb, kənardan dini zəmində münacişələr, məzhəblərə-rası konfliktlər yaratmağa çalışanların qarşısı vaxtında alınıb. Vətəndaşların vicdan azadlığı Konstitusiyamızda əsas insan hüquq və azadlıqlarından biri kimi təsbit olunub, eyni zamanda, "Dini etiqad azadlığı haqqında" qanunda geniş şəkildə öz əksini tapıb.

"Dini etiqad azadlığı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ölkədə vicdan azadlığının təmin edilməsi, dini qurumların statusu, onların fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi ilə bağlı bütün məsələlərə aydınlıq gətirməsinə baxmayaraq, respublikamızda dövlət-din münasibətlərinin tənzimlənməsi ilə bağlı qəbul edilmiş qanunvericiliyin icrası, bu sahədə mərkəzi idarəetmə orqanının yaradılması zamanın tələbi idi. Ona görə də 2001-ci ildə Ulu Öndər Heydər Əliyevin imzaladığı fərmanla Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaradıldı və bununla da dövlət-din münasibətlərinin inkişafında yeni mərhələyə qədəm qoyuldu. Dövlət komitəsi dövlət-din münasibətlərinin tənzimlənməsi və inkişafında, din sahəsi ilə bağlı qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsinə dair təkliflə-

Azərbaycan İslam həmrəyliyinin ideya və real fəaliyyət mərkəzinə çevrilir

4 rin verilməsində, müvafiq qanunvericiliyin icrasına nəzarətin, eyni zamanda, dövlət-din münasibətləri sahəsində məqsədyönlü proqramların həyata keçirilməsində böyük rol oynayır.

Bu gün Prezident İlham Əliyev tərəfindən yürüdülməsinə siyasət xalqın milli-mənəvi dəyərlərinin tərkib hissəsi olan dinimizə dövlət qayğısının bariz nümunəsidir. Onun prezidentliyi dövründə milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunub saxlanılması və inkişaf etdirilməsinə xüsusi önəm verilib. Bu məqsədlə yeni ibadət ocaqlarının inşası, təmirə ehtiyacı olanların yenidən bərpası istiqamətində çoxsaylı işlər görülmüşdür. Əgər Sovet İttifaqı dağılarkən ölkəmizdə 17 məscid fəaliyyət göstərirdisə, bu gün onların sayı 2000-i ötürüb. Təkcə son 13 il ərzində ölkədə 200-dən çox məscid inşa olunub, 80-dən artıq məsciddə əsaslı təmir və yenidənqurma işləri aparılıb. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq sərəncamlarına və tapşırıqlarına uyğun olaraq Bibiheybət məscid-ziyarətgah kompleksində, Təzəpir məscidində, İçərişəhər Cümə və Həzrət Məhəmməd məscidlərində, Əjdərbəy, Şamaxı və Sumqayıt Cümə məscidlərində, Gəncə şəhər İmamzadə ziyarətgahında əsaslı təmir, bərpa və yenidənqurma işləri aparılıb. Dövlət başçısının tapşırığı ilə Binəqədi rayonunda inşa edilən və cənubi Qafqazın ən möhtəşəm İslam abidəsinin - Heydər məscidinin 2014-cü ilin dekabrın 26-da açılışı olub.

Xalqımızın zəngin milli-mənəvi dəyərlərinə böyük həssaslıqla yanaşan Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və ISESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın bu dəyərlərimizin qorunması istiqamətindəki fəaliyyəti də xüsusi vurğulanmalıdır. Mehriban xanım Əliyevə hər zaman Azərbaycan həqiqətlərini beynəlxalq tədbirlərdə ən yüksək tribunalardan xarici ölkə nümayəndələrinin diqqətinə çatdırıb. Onun rəhbərliyi ilə fondun "Tolerantlığın ünvanı - Azərbaycan" layihəsi çərçivəsində Mərdəkan qəsəbəsindəki XVI əsrə aid "Pir Həsən" ziyarətgahında, Binəqədədəki "Möhsün Səlim" və "İmam Rza", Gəncədəki "Həzrət Zeynəb", Buzovna qəsəbəsindəki "Cümə" və s. məscidlərdə əsaslı təmir və bərpa işləri aparılıb, o cümlədən yeni məscidlər istifadəyə verilib.

Azərbaycanın dövlət-din modelinin uğuru həm də ondan ibarətdir ki, dünyada dinlərarası və məzhəblərarası qarşıdurmaların baş verdiyi müasir dövrdə ölkəmizdə bu sahədə hansısa gərginlik yaşanmır. Əsrlərdir ki, İslam dünyasının iki böyük - şiə və sünni məzhəblərinin nümayəndələri ibadətini fərqli şəkildə və fərqli məkanda həyata keçirirlər. Tarixdə bir neçə dəfə onların birliyinə, həmrəyliyinə təşəbbüslər göstərsə də, indiyədək bu təşəbbüslər davamlı xarakter almayıb. İslam aləmində məzhəb məsələsinin ön plana çıxdığı bir dövrdə - keçən ilin yanvar ayının 15-də Bakıdakı Heydər məscidində məzhəbindən asılı olmayaraq, ölkə müsəlmanları ilk dəfə bir araya gələrək eyni vaxtda, bir yerdə, bir sırada vəhdət namazı qıldılar və bu, ənənəyə çevrilərək digər məscidlərdə də təbiiq olunmağa başladı.

Həmçinin ölkə ərazisində digər sahələr-

də olduğu kimi, dini sahədə sabitliyin əldə olunması ilə yanaşı, ümumilikdə İslam dünyası ilə əlaqələrin möhkəmləndirilməsi və həmrəyliyin gücləndirilməsi istiqamətində də əməli addımlar atılmışdır. Ümummilli Liderin dövründən başlayaraq Azərbaycan İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının işində fəal iştirak etmişdir. Ölkəmizin İslam dünyasının ayrılmaz parçası olduğunu döndə-dönə vurğulayan Ulu Öndərin İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Mərkəz Krallığında keçirilən zirvə toplantısında səsləndirdiyi "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti kimi mən öz qardaşlarımla - müsəlman dövlətlərinin başçıları ilə şəxsi münasibətlər yaratmağa, aramızda həmrəyliyi möhkəm-

lətməyə böyük əhəmiyyət verirəm" fikri onun İslam dünyası ilə əlaqələrə verdiyi əhəmiyyətin bariz göstəricisidir.

Ümummilli Lider Heydər Əliyev Şərqlə Qərbin arasında körpü rolunu oynayan ölkəmizin iki qitə arasında barışdırıcı missiyasının əhəmiyyətinə diqqət çəkərək deyirdi ki, "Biz Avropa qitəsinə daxilik. Amma eyni zamanda Avropa ilə Asiya arasında biz öz ölkəmizdə, öz xalqımızın tarixində, milli mədəniyyətində, tarixi köklərində və mentalitetində Şərqlə Qərbin, Avropa ilə Asiyanın sintezini təşkil edirik. Ona görə də öz tarixi missiyamızı dərk edirik və bunu həyata keçirmək üçün indiyə qədər lazımı işlər görmüşük". Fəxrlə deyə bilərik ki, Ulu Öndərin bütün fikir və ideyaları kimi, bu dünyagörüşü də Prezident İlham Əliyev tərəfindən zamanın tələbinə uyğun və ustalıqla davam etdirilir. Bu gün həm Avropa Şurasına, həm də ISESCO-ya müsəlman ölkəsi kimi üzv olan Azərbaycan istər müsəlman, istərsə də Qərb ölkələri arasında möhkəm dostluq və əməkdaşlıq münasibətləri qurub. Artıq Azərbaycan dünyada istər mədəniyyətlərarası və dinlərarası dialoq təşviqi, istər tolerantlığın, multikultural dəyərlərin inkişafı, istərsə də müsəlman ölkələri arasında həmrəyliyin gücləndirilməsi istiqamətində mühüm rol oynamaqdadır.

Son illər qeyd etdiyimiz istiqamətlərdə keçirilmiş beynəlxalq tədbirlərin coğrafiyasına nəzər salsaq, bu sahədə təşəbbüslərin böyük əksəriyyətinin beynəlxalq aləmdə müxtəlif mədəniyyətlərin qovuşduğu məkana kimi tanınan Azərbaycan tərəfindən irəli

sürüldüyünün şahidi olarıq. Buna misal olaraq Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən ölkədə əsas qoyulan "16 Noyabr - Beynəlxalq Tolerantlıq Günü"nin hər il qeyd edilməsi, 2007-ci ildə "Heydər Əliyev və Azərbaycanda din siyasəti: gerçəkliklər və perspektivlər" Beynəlxalq elmi-praktik konfransın, 2009-cu ildə Bakı, 2018-ci ildə isə Naxçıvan şəhərinin "İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı" seçilməsi, həmçinin 2006-cı ildə "İslamda dözümlülük" mövzusunda beynəlxalq konfransın, 2011-ci ildən başlayaraq hər iki ildən bir Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumunun, 2012-ci ildə İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının XII Zirvə toplantısı-

Həmrəyliyi Oyunlarının ölkəmizdə keçiriləcəyi ki, bu da müstəqil Azərbaycanımızın müsəlman dünyasındakı nüfuzundan xəbər verir. Cənab Prezidentin də qeyd etdiyi kimi, bu, böyük siyasi, mədəni tədbirdir, böyük ictimai hadisədir: "Bu, bir daha Azərbaycanı müstəqil, öz dəyərlərinə, İslam dəyərlərinə sadıq ölkə kimi, eyni zamanda, müasir ölkə kimi göstərir və bu gün İslama qarşı çirkin kampaniya aparılmasına da bir cavab olacaq. Çünki onlar İslam haqqında rəy formalaşdırırlar ki, İslam geridə qalmış sivilizasiyadır. Onlar öz imkanları hesabına həm mediada, həm ictimai fikirdə, həm müxtəlif qeyri-hökumət təşkilatları çərçivəsində rəy formalaşdırırlar ki, İslam dünya üçün təhlükədir, İslamı terrorizmlə eyniləşdirirlər, islamofobiya rəvac verirlər, xalqları dinə görə bölürlər, müsəlman qaçqınlarına qarşı hörmətsizlik edirlər".

Bu gün beynəlxalq aləmdə özünəməxsus yer tutan və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatında birləşən müsəlman ölkələri dünya əhalisinin təqribən 22 faizini təşkil edir. Bu göstəricinin 2050-ci illərdə 30 faizə yaxınlaşacağı ehtimal olunur. Bu isə onu göstərir ki, İslam faktoru dünya siyasətində çox ciddi rol oynayır. Tarixən İslam dünyasının bir parçası, mədəni və dini mərkəzlərindən biri olan Azərbaycanın özünəməxsus xüsusiyyəti ondan ibarətdir ki, ölkəmiz müxtəlif məsələlərlə əlaqədar müsəlman dövlətləri arasındakı bu və ya digər problemlərdə münsif rolunu oynaya bilər. Biz bilirik ki, İslam dünyasında bəzi məsələlərlə əlaqədar ziddiyyətlər, fikir ayrılıqları var, ayrayırı müsəlman ölkələri arasında da qarşıdurmalar mövcuddur. Bunlar bəzən tərifiqət, məzhəb fərqliliyi fonunda ortaya çıxır. Azərbaycan isə bütün müsəlman ölkələri ilə eyni səviyyədə xoş və dostyana münasibətlərə malikdir. Məhz buna görədir ki, Azərbaycan İslam dünyasında da özünün barışdırıcı, sülhpərvər mövqeyi ilə nümunədir. Bu il yanvarın 10-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Nazirlər Kabinetinin 2016-cı ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclasında da qeyd etdiyi kimi: "Azərbaycan İslam aləmində çox böyük hörmətə malik bir ölkədir. Baxın, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının rəhbərləri bizim ölkəmizə necə yüksək qiymət verirlər. Bəzən bir-biri ilə yola getməyən müsəlman ölkələri də bizə böyük hörmətlə yanaşırlar. Nəyə görə? Çünki bizim siyasətimiz səmimidir, düzgündür, ədalətlidir, prinsiplidir və cəsarətlidir. Bax, budur bizim siyasətimiz".

Beləliklə, dini zəmində ixtilafın, qarşıdurmaların, toqquşmaların kəskinləşdiyi, terrorizm, dini radikalizm kimi mənfi meyillərin artdığı bir dövrdə Azərbaycanda ictimai-siyasi sabitliyin tam təmin edilməsi, ölkə vətəndaşlarının dinc və əmin-amanlıq şəraitində yaşaması, dövlətimizin multikultural və tolerant dəyərlərin qorunub saxlanılmasına verdiyi dəstək digər ölkələr üçün nümunədir.

Və bu nümunənin memarı Ulu Öndərimiz, qarantı isə Prezident İlham Əliyevdir!

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Sonra çıxış edən Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı bildirib ki, Azərbaycan Prezidentinin 2016-cı ili "İslam Həmrəyliyi İli" elan etməsi İslam dünyasında, siyasi liderlər arasında İslam həmrəyliyinə çağırış adlandırılır. Həmçinin bunun Azərbaycan üçün ictimai, siyasi, sosial, iqtisadi əhəmiyyəti var.

Komitə sədri qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyevin bununla bağlı Sərəncamında söhbət təkcə dindən getmir. İslam dünyasında həmrəylik

təkcə dinlə bağlı deyil. Dünyada bugünkü çağırışlar baxımından İslam həmrəyliyi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Çünki bu gün İslam dünyasına qarşı müəyyən təzyiqlər müşahidə edirik. Bu baxımdan İslam dünyasının iqtisadi sahədə həmrəyliyi, beynəlxalq təşkilatlarda həmrəyliyi olmalıdır. İslam dünyasında mənəblərarası vəhdətlik yaratmaq ideyası əvvəllər də var idi, bu gün də var, sonra da olacaq. Bu gün müasir dövrün çağırışları baxımından İslamda həmrəyliyin olması vacibdir, çünki bu dinə qarşı müəyyən təzyiqlər mövcuddur.

M.Qurbanlı bildirib ki, bu gün 7

milyard dünya əhalisinin 25 faizi İslam dininə sitayiş edir. İslam dünyası 100 trilyon dollarlıq dünya iqtisadiyyatında yalnız 8,5 faiz paya malikdir. Dünya neft ehtiyatlarının 60 faizi, qaz ehtiyatlarının 62 faizi müsəlman ölkələrindədir. Ancaq internetləşmənin səviyyəsi müsəlman ölkələrində dünya orta göstəricisindən 4 dəfə azdır. Dünyadakı elmi kəşflərin yalnız 1,5 faizi İslam alimlərinin payına düşür. Nobel mükafatçılarından yalnız 2-3 faizi İslam alimləridir. Müsəlman ölkələri arasında iqtisadi sahədə, beynəlxalq təşkilatlarda, siyasi sahədə bir

həmrəylik olmalıdır. Bütün bu çağırışlar Prezidentin Sərəncamında öz əksini tapıb. İslam həmrəyliyi sivilizasiyalararası həmrəyliyə bir körpü yaratmaq məqsədi daşıyır.

Komitə sədri, həmçinin vurğulayıb ki, biz bu sahədə ilk tədbirin məhz Milli Məclisin kitabxanasında keçirilməsini vacib saydıq. Dövlət Komitəsi olaraq kitabxanaya 50 kitab hədiyyə etdik. Bu kitablar arasında "İslam ensiklopediyası", Qurani-Kərim də var. Deputatlar bu kitablardan bəhrələnməyə bilərlər.

Tədbir müzakirələrlə davam etdirilib.

İSLAM ALƏMİNİN SİYASİ BİRLİYİNƏ, MƏNƏVİ HƏMRƏYLİYİNƏ BÖYÜK EHTİYAC VAR

İslam aləminin, müsəlman dövlətlərinin siyasi birliyə, mənəvi həmrəyliyə, əqidə və məram tərəfdaşlığına böyük ehtiyac var. Bu baxımdan Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə 2017-ci ilin Azərbaycan Respublikasında "İslam Həmrəyliyi İli" elan edilməsi humanist və sülhsevər bir təşəbbüs olmaqla, ölkəmizin İslam birliyinə həssas münasibətinin göstəricisidir.

Bu fikirlər yanvarın 31-də Abşeron Rayon İcra Hakimiyyətinin və Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin (DQİDK) birgə təşkilatçılığı ilə Xırdalan şəhərindəki Heydər Əliyev Mərkəzində "İslam həmrəyliyi: müasir çağırışlar və dini maarifləndirmə" mövzusunda regional konfransda səsləndirilib.

Rayon rəhbərliyinin, hüquq-mühafizə orqanları əməkdaşlarının, dini icma rəhbərlərinin, din xadimlərinin, ictimaiyyət nümayəndələrinin iştirak etdiyi tədbir dini ekstremizm və radikalizmin fəsadlarından bəhs edən "Fitnə" sənədli filminin nümayişi ilə başlayıb.

Tədbiri Abşeron Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı İradə Gülməmmədova açaraq dövlət-din münasibətlərindən, ölkəmizdə milli-mənəvi dəyərlərin qorunması sahəsində görülən işlərdən bəhs edib. Bildirib ki, Azərbaycanda bir neçə ay sonra keçiriləcək IV İslam Həmrəyliyi Oyunları İslamdakı həmrəyliyi təcəssüm etdirəcək. Digər tərəfdən, ölkəmizdə "İslam Həmrəyliyi İli" elan olunması həm İslam aləmi daxilində, həm də dünyada müxtəlif sivilizasiyalar arasında həmrəyliyə töhfə vermək deməkdir. Konfransda çıxış edən DQİDK-nin sədri Mübariz Qurbanlı qeyd edib ki, Komitə tərəfindən bölgələrdə

davamlı olaraq keçirilən belə tədbirlərin əsas məqsədi dini maarifləndirmə yolu ilə milli-mənəvi və islami dəyərlərin qorunması istiqamətində aparılan işlərə töhfə verməkdir.

M.Qurbanlı Azərbaycan ərazisində müxtəlif dinlərin, dillərin, mədəniyyətlərin nümayəndələrinin rahat şəkildə yaşadığını və heç zaman dini-etnik zəmində münasibətlər baş vermədiyini vurğulayıb. Bütün bu faktlar bir daha sübut edir ki, xalqımız dünyanın ehtiyac duyduğu və əldə etməkdə çətinlik çəkdiyi birgəyaşayışı, həmrəy olmağı dədə-babalarımızdan miras kimi qəbul edərək günümüzədək qoruyub saxlayıb.

Komitə sədri bu gün müzakirəyə çıxarılan mövzunun nəinki regionda, eləcə də dünyada gedən proseslərə adekvat münasibət sərgilədiyini bildirib: "Əlbəttə ki, bu gün bütün xalqlar, dövlətlər arasında həmrəyliyə ehtiyac var. Dünyanın ziddiyyətlər içində boğulduğu və fəlakətlərin baş verdiyi şəraitdə həmrəylik təşəbbüsünün göstərilməsi aktual məsələ kimi ortaya çıxır. Belə bir şəraitdə dini maarifləndirmə tədbirlərinə daha diqqətlə yanaşılmalıdır".

Tədbirdə QMİ-nin Sumqayıt bölgəsi üzrə qazısı Rauf Sərdarov çıxış edərək, ölkəmizdəki tolerantlıq mühitinin əsasında duran amillərdən danışdı. Qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyevin apardığı məqsədyönlü siyasət nəticəsində multikulturalizm Azərbaycanın dövlət siyasətinə, xalqımızın həyat tərzinə çevrilib.

Sonda məruzələr ətrafında müzakirələr aparılıb, iştirakçıların sualları cavablandırılıb.

DÖVLƏT KOMİTƏSİNİN SƏDRİ XIRDALANDA VƏTƏNDAŞLARI QƏBUL EDİB

Prezident İlham Əliyevin tapşırıq və tövsiyələrinə əsasən regionlarda vətəndaşların qəbulu davam etdirilir.

Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları rəhbərlərinin şəhər və rayonlarda vətəndaşların qəbulu cədvəlinə uyğun olaraq Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı Abşeron rayonu Xırdalan şəhərində vətəndaşları qəbul edib. Qəbulda Sumqayıt şəhəri, Abşeron və Xızı rayonlarının sakinləri, eləcə də burada məskunlaşan Qubadlı və Zəngilan rayonlarından olan məcburi köçkünlər iştirak ediblər.

Qəbuldan əvvəl Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı və rayon icra hakimiyyətinin başçısı İradə Gülməmmədova Ulu Öndər Heydər Əliyevin büstü önünə tər güllər düzüb, xatirəsini anıblar.

Qəbulda 20-yə yaxın vətəndaşın müraciətinə baxılıb. Müraciətlər əsasən Quran kurslarının təşkili, dini icmaların dövlət qeydiyyatı, məscidlərdə veb-kameraların quraşdırılması, dini maarifləndirmə ilə əlaqədar bu icmalara vəsaitlərin ayrılması, məscidlərin təmiri və tikintisi, eləcə də digər məsələlərlə bağlı olub.

Vətəndaşlar Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı tərəfindən diqqətlə dinlənilib. Bir çox müraciətlər yerində həll olunub. Araşdırılmasına ehtiyac olan məsələlər isə qeydiyyata alınıb və onların həlli üçün konkret tapşırıqlar verilib. Komitənin səlahiyyətlərinə aid olmayan müraciətlər isə aidiyyəti orqanlara çatdırılmaq üçün nəzarətə götürülüb.

Dövlət başçısının təşəbbüsü İslam həmrəyliyinin möhkəmlənməsinə böyük töhfə verəcək

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi və "Azərbaycan" qəzeti "İslam həmrəyliyi ili" ilə əlaqədar birgə "dəyirmi masa" keçirib.

Dünyada İslam həmrəyliyinin gücləndirilməsi Azərbaycanın xarici siyasətində prioritet məsələlərdən biridir. Təsadüfi deyil ki, müsəlman ölkələri ilə mehriban və qarşılıqlı münasibətlər quran respublikamız təmsil olunduğu hər bir beynəlxalq təşkilat çərçivəsində də İslam dünyasının maraq və mənafeələrini müdafiə edir.

Müasir dövrdə İslam aləminin, müsəlman dövlətlərinin siyasi birliyə, mənəvi həmrəyliyə, əqidə və məram tərəfdaşlığına böyük ehtiyacı var. Bu baxımdan Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə 2017-ci ilin Azərbaycan Respublikasında "İslam Həmrəyliyi İli" elan edilməsi humanist və sülhsevər bir təşəbbüs olmaqla ölkəmizin İslam birliyinə olan həssas münasibətinin göstəricisidir. Bu təşəbbüs dünyada İslam həmrəyliyinin möhkəmləndirilməsi sahəsində əməli addımların atılmasına, o cümlədən müsəlman ölkələri arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin daha da güclənməsinə öz töhfəsini verəcək. Ən əsası, İslam dünyasında sülhün, əmin-amanlığın təmin olunmasında və möhkəmlənməsində mühüm rol oynayacaq.

"Dəyirmi masa"nın da əsas məqsədi bu təşəbbüsün ictimai mahiyyətini açıqlamaq idi. "Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü İslam həmrəyliyinin möhkəmlənməsi prosesinə böyük töhfə verəcək" mövzusunda keçirilən tədbir "Azərbaycan" qəzetinin "Heydər Əliyev və Azərbaycan mətbuatı" muzeyində baş tutub.

Tədbiri giriş sözü ilə açan "Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru, Milli Məclisin deputatı Bəxtiyar Sadıqov bildirdi ki, çağdaş dünyamız olduqca gərgin günlərini yaşamaqdadır. Lakin qürur hissi ilə deməliyik ki, global siyasi və hərbi kataklizmlərə baxmayaraq, Azərbaycan yerləşdiyi coğrafiyanın "sabitlik adası" olaraq qalmaqdadır: "Ulu Öndər Heydər Əliyevin qurduğu, Prezident İlham Əliyevin inkişaf etdirdiyi

Azərbaycan dövləti hakimiyyətin həyata keçirdiyi düzgün və düşünülmüş siyasət nəticəsində həm bölgənin liderinə, həm də sabitlik və əməkdaşlıq məkanına çevrilib".

2017-ci ilin Azərbaycan Respublikasında "İslam Həmrəyliyi İli" elan edilməsi ilə Azərbaycanın böyük bir missiyanı üzərinə götürdüyünü diqqətə çatdıran Milli Məclis Sədrinin müavini Bahar Muradova bildirdi ki, ölkəmiz tolerantlıq mühitinin təşəkkül tapmasına, multikulturalizmin, mədəniyyətlərarası və sivilizasiyalararası dialoqun qurulmasına, İslam dəyərlərinin dünyada təbliğinə böyük töhfələr verib: "Odur ki, bu istiqamətdə növbəti təşəbbüs göstərməklə biz əsas hədəf kimi həmrəyliyinin bütün bəşəriyyət üçün vacibliyini və alternativliyini anlatmağa çalışırıq. Prezident İlham Əliyev tərəfindən 2017-ci ilin ölkəmizdə "İslam Həmrəyliyi İli" elan olunması da məhz Azərbaycanın İslam dünyasındakı nüfuzundan və hörmətindən qaynaqlanır. Əminliklə bildirmək istəyirəm ki, cənab Prezidentin irəli sürdüyü bu təşəbbüs hər zaman olduğu kimi, bu dəfə də özünün hədəflərinə çatacaq".

Daha sonra çıxış dən Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı deyib ki, Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə ölkəmizdə "İslam Həmrəyliyi İli"nin elan edilməsi olduqca mühüm tarixi, eyni zamanda mənəvi-siyasi əhəmiyyət kəsb edən məsələdir: "Zamanın çağırışları deyilən anlayış var. Yəni hər bir zamana

uyğun müvafiq qərarlar qəbul olunmalı və bu qərarların icrası prosesində dövrün tələbinə uyğun addımlar atılmalıdır. Siyasi liderlərin, dövlət başçıların ən böyük vəzifələrindən biri də məhz vacib məsələlərlə bağlı vaxtında qərarlar qəbul etməkdir. Xüsusi vurğulamaq istərdim ki, Prezident İlham Əliyev bundan əvvəlki dövrlərdə də müvafiq illəri elan etdikdə daim zamanın çağırışına uyğun addımlar atıb. Azərbaycan Prezidentinin İslam həmrəyliyi ilə bağlı çağırışının ideyası odur ki, müsəlman ölkələri iqtisadi, siyasi və mənəvi cəhətdən bir-birinə daha sıx bağlansın, bir-birini ciddi şəkildə müdafiə etsinlər".

O bildirib ki, dövlət başçısı İlham Əliyevin 2016-cı ili "Multikulturalizm ili", onun məntiqi davamı kimi bu ili "İslam Həmrəyliyi İli" elan etməsi bütün dünyaya "Bir-birimizə qarşı dözümlü olaq, hörmətlə yanaşaq, həmrəy olmağı, dinlər və məzhəblər arasında dialoq qurmağı bacaraq" çağırışıdır. Bunun ən gözəl örnəyi əsası Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş Azərbaycanın dövlət-din münasibətləri modelinin digər dövlətlər tərəfindən öyrənilməsi və tədqiq olunmasıdır: "Fəxrlə deyə bilərik ki, Ulu Öndərin bütün fikir və ideyaları kimi, bu dünyagörüşü də Prezident İlham Əliyev tərəfindən zamanın tələbinə uyğun və ustalıqla davam etdirilir. Artıq Azərbaycan dünyada istər mədəniyyətlərarası və dinlərarası dialoqun təşviqi, istər tolerantlığın, multikultural dəyərlərin inkişafı, istərsə

də müsəlman ölkələri arasında həmrəyliyinin gücləndirilməsi istiqamətində mühüm rol oynamaqdadır".

Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin sədri, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının vitse-prezidenti akademik İsa Həbibbəyli isə qeyd edib ki, 2017-ci ilin "İslam Həmrəyliyi İli" elan olunması təkcə İslam aləmində deyil, bütün dünyada məhz həmrəyliyinin xilasçılıq missiyasını yerinə yetirə biləcəyinə diqqət yönəltməsi baxımından mühüm əhəmiyyətə malikdir: "Müasir dövrdə İslam həmrəyliyinin, ümumiyyətlə, dialoq və həmrəyliyinin ön mövqeyə çıxarılması xalqlara və ölkələrə böhran və qarşıdurmalardan xilas olmaq, yeni sivilizasiyalar yaratmaq haqqında düşünmək şansı yaradır".

Bakı Dövlət Universitetinin İlahiyyat fakültəsinin dekanı akademik Vasim Məmmədəliyev uğurla başa vurduğumuz "Multikulturalizm İli"ndən sonra bu ilin "İslam Həmrəyliyi İli" elan edilməsinin təqdirəlayiq hadisə olduğunu vurğulayıb. Qeyd edib ki, Azərbaycan dünya, eləcə də müsəlman aləminə nümunə ola biləcək ölkədir. Çox sevinirik ki, Prezidentimiz İlham Əliyev başqa sahələrdə olduğu kimi, din sahəsində də çox böyük təcrübəyə, təfəkkürə malikdir. O, bütün mənfi təsirlərin qarşısını almaq, dinlər arasında haradasa həmahənglik, birlik yaratmaq məqsədilə bu təşəbbüsü qabardıb. İnanıram ki, görülən və görülməyəcək tədbirlər sözügedən problem məsələyə yaxşı mənada dayaq olacaq.

Sonda "dəyirmi masa" iştirakçılarına təşəkkürünü bildirən Bəxtiyar Sadıqov bildirdi ki, Azərbaycanın gücü, nüfuzu və imkanları, o cümlədən mövcud potensialı və beynəlxalq ictimaiyyətin ona olan etimadı İslam həmrəyliyinə nail olunması kimi mühüm missiyanı üzərinə götürməyə imkan verir. Əminik ki, ölkəmiz bu missiyanı da layiqincə həyata keçirəcək, görülməyəcək işlər İslam dünyasının həmrəyliyinə böyük töhfələr verəcəkdir.

Mübariz Qurbanlı: "Azərbaycan hər bir İslam ölkəsi ilə dostyana münasibətlərə malikdir"

"Öncə qeyd edim ki, "Multikulturalizm ili" çox uğurla başa çatdı. Prezident İlham Əliyev 2017-ci ili də "İslam Həmrəyliyi ili" elan etdi. Dövlət başçısının qəbul etdiyi qərarlar zamanın çağırışlarını özündə ehtiva edir. Yəni bir növ Prezidentimiz zamanı qabaqlayan lider kimi bu və ya digər qərarları qəbul edəndə biz sonradan həmin qərarların nə qədər böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini bir daha görürük. Məsələn, ölkə rəhbəri 2016-cı ili "Multikulturalizm ili" elan edəndə hələ o dövrdə özünün çıxışında da qeyd etdi ki, nə miqrant, nə də digər problemlər var idi".

Bunu SİA-ya Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı deyib.

Komitə sədrinin sözlərinə görə, həyat

göstərdi ki, doğrudan da multikulturalizmin və multikultural dəyərlərin bütün dünyada bərqərar olunması olduqca vacibdir: "İndiki şəraitdə də "İslam Həmrəyliyi ili"nin elan olunması hesab edirik ki, vaxtında qəbul olunmuş və zamanın çağırışlarına cavab verən bir addımdır. Bu gün İslam dünyası beynəlxalq aləmdə özünəməxsus yer tutur. İslam ölkələri İslam Əməkdaşlıq Təşkilatında (İƏT) birləşirlər. Biz statistikaya nəzər salsaq, bu gün dünya əhalisinin təqribən 22 faizi İslam dünyasına məxsusdur. Eyni zamanda bu, 2050-ci illərdə 30 faizə yaxınlaşacaq. Yəni İslam faktoru dünya siyasətində çox ciddi rol oynayır. Azərbaycan İslam dünyasının bir parçasıdır. Azərbaycanın özünəməxsus xüsusiyyəti ondan ibarət-

dir ki, ölkəmiz İslam dünyasında, müsəlman ölkələrində müxtəlif məsələlərlə əlaqədar müsəlman dövlətləri arasındakı bu və ya digər problemlərdə münsif rolunu oynaya bilər. Biz bilirik ki, İslam dünyasında bəzi məsələlərlə əlaqədar ziddiyyətlər, fikir ayrılıqları var, ayrı-ayrı müsəlman ölkələri arasında da qarşıdurmalar var. Bunlar bəzən təriqət, məzhəb formasında özünü büruzə verir". M.Qurbanlı qeyd edib ki, bütün bunlara baxmayaraq, Azərbaycan hər bir müsəlman ölkəsi ilə eyni səviyyədə xoş və dostyana münasibətlərə malikdir: "Ona görə də Azərbaycan bir növ İslam dünyasında da barışdırıcı məkan rolunu oynaya bilər və oynamaqdadır. Bilirsiniz ki, İslam dünyasında məzhəb qarşıdurması, müxtəlif məsələlərlə əla-

qədar dini baxımdan fikir ayrılıqları yaradaraq onları bir-birinə qarşı qoymaq istiqamətində hələ əvvəllərdən cəhdlər edilib. Bu cəhdlər bəzən mənfi mənada öz nəticəsini verib. Biz görmüşük ki, İslam ölkələri müxtəlif məzhəblər və ya təriqətlər baxımından qarşıdurmaya məruz qalıblar, müharibələr ediblər və s. Əlbəttə ki, bu əvvəlki tarixi dövrlərə aid olan bir məsələdir. İndiki dünyamızda da biz İslam ölkələrində həmrəylik, birliklə əlaqədar problemləri görməkdəyik ki, burada da yenə din amilindən sui-istifadə edilə bilər. Din amilindən sui-istifadənin qarşısını almaq üçün əlbəttə ki, müxtəlif məzhəblərin bir araya gəlməsi, məsələləri açıq şəkildə müzakirə etməsi olduqca vacibdir".

SƏYYAD ARAN - 65

Redaksiyadan

Azərbaycan ziyalisının ən gözəl xüsusiyyətlərini özündə cəmlədirən, mehribanlıq, qayğıkeşliyi, ünsiyyətçilliyi ilə kollektivin rəğbətini qazanan Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin birinci müavini Səyyad Salahlı (Aran) yanvar ayının 15-də 65 illik yubileyini qeyd edib.

Həyatda yolunun enişli-yoxuşlu yollarını şərəflə və müvəffəqiyyətlə keçən, ləyaqəti hər şeydən üstün tutan, geniş həyat təcrübəsinə malik olan S.Salahlı 1952-ci ildə İmişli rayonunun Qaradonlu kəndində müəllim ailəsində dünyaya göz açıb. O, 10 uşaqı ailənin ilk övladı olub. 1968-ci ildə İmişli şəhəri 1 sayılı orta məktəbi bitirdikdən sonra o zamankı Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunun filologiya fakültəsinə daxil olub və 1972-ci ildə həmin fakültəni müvəffəqiyyətlə başa vurub. Gənclik illərindən təhsilə, elmə bağlılığı, dünyanı xırdalıklarına qədər bütün miqyası ilə dərk etmək mara-

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı ilə 16 noyabr 2012-ci ildən Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin birinci müavini təyin edilmiş S.Salahlı dövlət-din münasibətlərinin tənzimlənməsi, dini maarifçilik işinin aparılması, milli-mənəvi irsimizin, tolerant və multikultural dəyərlərimizin təbliği sahəsində uğurlu fəaliyyət göstərməkdədir.

S.Salahlı təkcə ictimai-siyasi xadim kimi yox, həm də yazıçı kimi sevilir. Yaradıcılığa hələ İmişlidə müəllim işləyərkən başlayıb və ilk hekayəsini 1978-ci ildə "Ulduz" jurnalında çap etdirib. Müəllifin qələmə aldığı hekayələrdə təsvir etdiyi həyat lövhələri reallığı, inandırıcılığı, özünəməxsusluğu, dilinin sadəliyi ilə həmişə seçilir. Onları oxucuya sevdiren də məhz bu xüsusiyyətlərdir. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, Səyyad Salahlı Azərbaycan Yazıçılar Birliyi İdarə Heyətinin üzvü, "Qızıl qələm" mükafatı laureatı və beş bədii kitabın müəllifidir.

Səyyad müəllim həm də ağsaqqal kimi işlədiyi kollektivlərdə hər kəsin rəğbətini

Səyyad Aran ədəbiyyata 70-ci illərin sonunda gəlib. İlk hekayələrindən həyata bələdliyi, insan talelərinə dərinliklə nüfuz etməsi, dilinin və təhkiyəsinin şirinliyi ilə diqqəti cəlb edib. Səyyad Aran yaşdları içərisində özünəməxsus istedadı ilə seçilən qələm sahiblərinəndir.

Anar,
Xalq yazıçısı

Səyyad Aran bədii nəsrin əsas cövhərini təşkil edən çox təbii və canlı dilli, ütülənmiş cod deyim tərzli, canlı həyat qoxusu verən lakonik təsvirləri, bədii maraqlı həyat hadisəsi hesabına deyil, adi həyat hadisəsini bədiiyən, istedadın hesabına həm maraqlı, həm də ibrətəməz etmək bacarığı ilə diqqəti cəlb edir.

Yaşar Qarayev,
Akademik

Axırıncı sovet əsgərlərinin Naxçıvandan köçürüldüyü gün - 18 avqust, 1992.
Soldan 1-ci, çiyində çanta, jurnalist Səyyad Aran

Səyyad Aran bütün olanlara, olacaqlara – yəni bizi əhatə edən hadisələrə yaxın yazıçıdır. Heç nəyi – ən xırda detalları belə uzaqdan-uzağa yazmır. Özündən keçirməsə, yaxınlığı yaratmasa qələmə almır. Yaratdıqlarının da belə canlı, sağlam olması ona görədir.

Mövlud Süleymanlı,
Xalq yazıçısı

Səyyad Aran ictimai əxlaq və vətəndaşlıq problemləri ilə daha ardıcıl məşğul olmağı mühüm bir vəzifə sayır, müasirlərinin yaşantılarını, düşüncə və davranış həqiqətlərini mövcud tarixi gərçəklik fonunda əks etdirməyə çalışır.

Şamil Vəliyev,
Filologiya elmlər doktoru, professor

* * *

Mən təsadüfən biləndə ki, Səyyad müəllim ömrünün 65-ci ilinə əlini uzadıb və "xoş gəldin!" deyir, öncə inanmadım. Ona görə ki, Səyyad Aranın yazı "mətbəxi" onun ən azından 100 yaşında olduğunu bürüzə verir. Mən onun hekayələrini, povestlərini, hətta publisist yazılarını oxuyanda elə hiss etmişəm ki, 100 yaşlı ağır taxtalı bir kişiylə həmsöhbətəm, onu dinləyirəm, ona qulaq asıram. Üstəlik, həyat tərzinə az-çox bələd olduğum Səyyad müəllimin öz kredosuna necə dəqiqliklə əməl etdiyini də xatırlayıram.

Əbülfət Mədətoğlu,
Şair

Səyyad Arana

Tökülüb-itərsə əyini-başı,
Alnına dəyibsə taleyin daşı,
Vaxtsız çatılıbsa fikrindən qaşı,
Deyirlər: şairdi,
ay Səyyad Aran.

İlhamı gələndə düşər borana,
Nə dağa sığışar, nə də arana.
Qeybət eyləyənə, ara vurana,
Deyirlər: şairdi,
ay Səyyad Aran.

Yer əkib, bağ salıb, bəhrə görməyib,
Xoşbəxtlik içində ömür sürməyib,
Xeyir söyləsə də fikir verməyib,
Deyirlər: şairdi,
ay Səyyad Aran.

Birini qaldıran onun elidi,
Birini öldürən acı dilidi,
Kimin ətəyində kimin əlidi!
Deyirlər: şairdi,
ay Səyyad Aran.
Biz niyə beləyik, ay Səyyad Aran?

Kamandar Eyvazlı,
Şair

ğı sonralar onu Bakı Dövlət Universitetinə gətirib çıxarıb və o, burada hüquq təhsili də alıb. 2005-ci ildə isə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunda "1960-1980-ci illər Azərbaycan nəsrində psixologizm (Mövlud Süleymanlının yaradıcılığı üzrə)" mövzusunda "Azərbaycan ədəbiyyatı" ixtisasından dissertasiya müdafiə edərək filologiya elmləri namizədi adını alıb.

1992-ci ildən Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvü olan S.Salahlı 1995-2000-ci illərdə partiyanın İdeologiya Şöbəsinə rəhbərlik edib, eləcə də birinci və ikinci çağırış Milli Məclisin deputatı kimi ölkənin ictimai-siyasi həyatında aktiv fəaliyyət göstərmiş. Bütün dövrlərdə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin siyasi kursunun sadıq tərəfdarı və təbliğatçısı kimi tanınan, eyni zamanda müxtəlif illərdə Ulu Öndərin həyat və fəaliyyətindən bəhs edən üç kitabın müəllifi S.Salahlının yüzlərlə publisistik material və məqalələri toplanıb.

2006-2010-cu illərdə İstanbul şəhərində Azərbaycan Respublikasının Baş konsulu vəzifəsində çalışan S.Salahlı 2009-cu ildə "First Business" jurnalı tərəfindən "İlin diplomatu" mükafatına layiq görülüb. Ancaq onun mükafatları bununla bitmir. S.Salahlı 2005-ci ildə "Tərəqqi" medalı ilə təltif edilib, 2015-ci ildə isə ona "Əməkdar jurnalist" fəxri adı verilib.

qazanmış, gənclərin problemləri ilə maraqlanmış, onlara işlərində dəstək olmuşdur. O, hər zaman vətənin, dövlətin maraqlarını öndə tutması ilə başqalarına da örnək olmuşdur. Yüksək intellekti, səbirliyi, dözümlülüyü, geniş düşüncə qabiliyyəti ona məqsədlərin düzgün seçilməsində, qiymətləndirilməsində və həyata keçirilməsində hər zaman yardımçı olur.

S.Salahlı öz xalqının tarixinə, mədəniyyətinə, adət-ənənələrinə böyük hörmət və ehtiramla yanaşan insandır. Bu, onun yüksək əxlaqi potensialından və mənəvi zənginliyindən xəbər verir. Optimist insan olan Səyyad müəllim Azərbaycanın, onun gəncliyinin parlaq gələcəyinə böyük əminliklə inanır. O, respublikamızın sabahının etibarlı təminatını pragmatik düşüncəyə və geniş erudisiyaya malik olan Prezidentimiz İlham Əliyevin düzgün siyasəti və çevik diplomatiyası sayəsində artıq bərqərar olmuş qüdrətli dövlətimizdə, respublikamızda hökm sürən siyasi sabitlikdə, güclü iqtisadiyyatımızda, gündən-günə peşəkarlaşan kadr potensialımızın olmasında görür.

Biz də Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin kollektivi adından Səyyad müəllimi 65 illik yubileyi vasitəsilə təbrik edir, ona cansağlığı, uzun ömür arzulayırıq!

SƏYYAD ARAN - 65

Bu dostluq şərifini Azərbaycanın ABŞ-dakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Hafiz Paşayev "Amoko" şirkətinin Azərbaycan nümayəndə heyətinin şərafinə verdiyi ziyafətdə çəkmişdir. (Çikaqo, 1997)

Səyyad Aranın hekayələri, povestləri ilə tanış olan hər bir həzrlıq oxucu elə ilk sətirədən görür ki, yazıcının dili canlı xalq danışığı tərzinə əsaslanan nağılçı, dastançı dilinin özünəməxsus təvətlili, təsirli təzahürü, daha doğrusu, kifayət qədər müasir (postmodern) stilizasiyasıdır...

Yazıcının üslubu manevr-maneralarla dolu təhkiyə ustalığını səciyyələndirən birinci göstərici mətləbin, ideyanın bütün detallarına qədər təsviridir, ikincisi yaratdığı (əslində, həyatdan canlı-canlı aldığı) xarakterlərin mənəvi dünyasının, özünüifadə ədasının sənətkarlıqla təqdimidir.

"Soyuq günəş"də müəllifin psixoloji təhlilləri bir sıra hallarda dahi L.Zadənin qeyri-səlis analiz metodunu yada salır. Xüsusilə o baxımdan ki, taleyin (məqamın, vəziyyətin...) diktəsi, adətən, insanın birmənalı reaksiyası ilə müşayiət olunmur. Və insan məntiqi bir şəkildə düşünmək, düşüncəyə vəziyyətdən az-çox əsaslandırılmış çıxış yolu axtarır tapmaq əvəzinə, onun üzərində sel kimi gələn təhlükədən qaçmağa çalışır. Nəticəsi də bu olur ki, yeni təhlükələr, gərginliklər, disharmoniyalar qarşısında tamamilə aciz qalır...

Kamil tanımadığı bir xanımın nəvəsişli təklifini ona görə qəbul edir ki, onun üçün artıq heç nəyin fərqi yoxdur...

Səyyad Aranın demək olar ki, bütün əsərlərində Aran insanının xarakteri, psixologiyası, düşüncə tərzini, nitq koloriti təqdim olunur. Və görünür, yaradıcılığı həm də ona görə qiymətlidir ki, ağır bir elin mentalitetini ədəbiyyata gətirmək missiyasını tale onun istedadına həvalə edib. O isə bu missiyayı yalnız istedadla ilə yox, eyni zamanda vicdanla, mənəvi məsuliyyətlə yerinə yetirir. Süni peşəkarlıqla zədələmir, qəhrəmanlarının təbii hadisələrinin, duyğularının qarşısını almır, onların ruhuna müdaxilə eləmir... Müəllif "mən"inin hakim olduğu yeganə mövqə təhkiyə ustalığı, intonasıya səmimiyyətidir.

Neçə illərin müşahidələrinə, təhlillərinə əsaslanaraq inamla deyə bilərik ki, Səyyad Aranın yazıçı tərcümeyi-halının (və şəxsiyyətinin) həm mahiyyətini, həm də miqyasını müəyyən edən üç mühüm əlamət var.

1) boya-başa çatıb fomaladığı regionda qazandığı (və heç zaman zədələnməsinə, təhrifinə, enerjisini itirməsinə imkan vermədiyi) mənəvi zənginlik;

2) ilk gəncliyindən həyat tərzinə çevrilmiş təhsilə, elmə daxili bağlılığın, dünyanı xırdalığlarına qədər bütün miqyası ilə dərk etmək marağının, ehtirasının təzahürü (və məhsulu) olan geniş dünyagörüşü;

3) XX əsrin sonu – XXI əsrin əvvəllərində baş vermiş mürəkkəb, qaynar (və artıq tarixə çevrilmiş) ictimai-siyasi proseslərdə möhkəmlənmiş əqidə mükəmməlliyi.

Nizami Cəfərov,
AMEA-nın müxbir üzvü

* * *

"Təmizlik kağızı"nı haçansa oxumuşdum; gərək ki, "Soyuq günəş" kitabında (1996). Amma elə bil heç oxumamış, oxuyammamışam. Bəlkə ömür keçir, hər şeyi qayıdıb təzədən oxuyuruq, ondandır. Son dərəcə təzədir;

"Soyuq günəş"i də oxumuşam, nə vaxtlarsa; təbii ki, "Soyuq günəş" kitabında (1996). Və düşünmüşəm: günəşin belə qızdırmadığı, qızdıramadığı, qızdırmaq istəmədiyi o cəmiyyət nə yaxşı ki ömrünü başa vurdu, yaşayamırdı, getsin-gəlməsin!

sıraya daxil etmək olar. Çünki onun hekayə və povestlərində də biz Aran kəndlərinin, orada yaşayan insanların canlı, koloritli obrazları ilə qarşılaşırıq.

Səyyad Aran hekayəçidir.

Hekayə nəsrin həcmi etibarilə kiçik janrı sayılsa da, onun bir çox böyük həqiqətlərini uğurla öz "kiçik ərazisinə" sığdırırdı bilir. Dünyanın Mopassan, Çexov, Mirzə Cəlil kimi dahi hekayə ustaları olub və Azərbaycan ədəbiyyatına gəlinə, Mirzə Cəlildən sonra istedadlı hekayəçilər nəslini və gözəl hekayələr meydana gəldi. Səyyad Aran da bu nəslin axırıncı nümayəndələrindəndir ki, o ənənələri davam etdirir. O hekayələrində üç əsas məsələni daha qabarıq göstərməyə can atır. Birincisi; təsvir etdiyi obrazlar mümkün qədər real və görümlü olsun, o obrazlar həyatdan gəlsin ədəbiyyata, ədəbiyyatdan gəlməsin. İkincisi; kəndlini kəndli dilində danışdırın. Hər bir təsvir koloritli olsun, hiss edəsən ki, bura kənddir, obraz canlı xalq dilində danışır. Süni, qurama dillə danışmır. Üçüncüsü; kəndin ictimai həyatını, sosial, məişət qayğılarını nəzərə çarpdırın.

Vaqif Yusifli,
Filologiya elmlər doktoru, professor

YAP sədrinin birinci müavini, MM-in deputatı İlham Əliyev Səyyad Arana yeni üzvlük biletini təqdim edərəkən. (06.05.2000)

Səyyad Aran nəsrində konkret sosial əlamətlər – məkanda; və əbədi mənəvi vurğular – zamanda, məhz hər anlamda, "hava" məxrəcində (mühit; ovqat; durum; iqlim; ruh...) birikərək təhkiyənin ritmini, nisbətini, müxtəlifliyini müəyyən edir.

Səyyad Aran dürüst realist qələmə malik nasirdir və mənəvi ideyanı necə təsdiqləməyi gözəl bilir. Ümumən, Səyyad Aranın yaradıcılıq stixiyası, yazıçılıq substratı hər yerdə mənəvi olanı sosial dünya ilə toqquşdurmaqdan və birincinin haqqını təsbit etməkdən keçir. Yazıcının nəsrinin adekvat xronotopu da (zaman-məkan müstəvisi) bu cür təşəkkül tapıb.

Tehran Əlişanoğlu,
Filologiya elmlər doktoru, professor

* * *

Ədəbiyyatda "kənd nəsr", "şəhər nəsr" ifadələri işlənir, təbii ki, şərti mənada. Amma burada bir həqiqəti unutmamaq gərək kəndi, onun özünəməxsus koloritini, məişətini, adət-ənənələrini, orada yaşayan insanların psixologiyasını, həyat tərzini yaxşı biləsən ki, səni kəndi duyan yazıçı kimi tanışınlar. Süleyman Rəhimov, Əli Vəliyev. Sabir Əhmədli, İsa Hüseynov, Mövlud Süleymanlı, Məmməd Oruc kimi... Səyyad Aranı da bu

Deyir, bütün dahilər böyük şəhərlərdə ölür, dəfn etmək üçün öz kəndinə, elinə, obasına aparırlar. Bədbəxtlik odur ki, dəfn olunmağa kəndin olmaya, yəni kəndini şəhərə gələndə tamamilə yaddan çıxarmış olasan.

Yazıçı Səyyad Aran qayıtdı. Necə deyərlər, qoyub getdiyi yerə qayıtdı, çöldə qalmadı və bu günlər Azərbaycan Yazıçılar Birliyi 60 illik yubileyini qeyd elədi və bu yaşın töhfəsi kimi "Sandıqda qalan muştuluq" kitabını da oxuculara bağışladı.

Səyyad Aran uzun müddət Milli Məclisin deputatı olub, ideoloq kimi güclü adamdı. Koloritli siyasətçidi, maraqlı məntiqi var, cəld, çevik yaradıcı təfəkkürə malik bir insandır.

Səyyad Aranın 60 illik yubileyi mənə çox gizli mətləbləri ayan edir və bu mətləbdən mən də özümə dərs alıram, müəllim olduğum üçün dərs sözü mənə çox doğmadı, hər şeydən dərs öyrənirəm, hətta televiziya da hansı xəbərdən sonra məhz hansı xəbərin gəlməyindən də dərs öyrənirəm.

P.S. Səyyad Aranla İmişli şəhərində qonşu idik. 1991-ci ildə Bakı şəhərinə köçdü. Kövrəlib aşağıdakı şeiri yazdım.

Qonşusu köçənin ...

Bir axşam götürüb cəmodanını,
Gedərsən, İmişli torpağı bilməz.
Hər dəfə gələm sizin qarıya,
Şəhərə köçməyin ağıma gəlməz.

Mən də bu şəhərdə tənhayam, təkəm,
Qırmanc kipriklərim gözümlə döyər.
Döyə bilmədikcə sizin qarını,
Əllərim hər dəfə dizimi döyər.

Gör necə nəm çəkib sözlərin sənin,
Gedərsən, deməli, mən lalam, karam.
Tökülüb yollara ayaq izlərin,
Öləm, izini ayaqlamaram.

Qonşusu köçənin ağırdı dərdi,
Təklirim şəhərə hay- haray salıb.
Deyəsən o evdə düməğ vərəqin,
Bir də gözü dolmuş qələmin qalıb.

modern.az 2012

Qəşəm Nəcəfzadə,
Poeziya üzrə Beynəlxalq
müsabiqələr laureatı

* * *

Həyatda çox insanlarla oturub-durub yoldaşlıq etmişəm. Allah hamımızı "dost" dediyimizdən qorusun. Düşmənlə hər kəs bacarar. Yoldaşlıq etdiyim insanlardan mənim üçün ən ucada dayananı Səyyad Aran oldu. Ona pərəstisi və qibtə edirəm.

Adil Şirəliyev,
Qrup yoldaşı
"İsmayilli xəbərləri" qəzeti
29.02.2016

* * *

Adamı

Yazıçı dostum Səyyad Aranın "Sazaq" kitabında yer alan "Təmizlik kağızı", "Soyuq günəş", "Balıq günü" povestləri və "Sazaq" hekayəsinin təəssuratı ilə yazıldı bu şeir.

Keçib gedəcəyən səddi görəsən,
Haracan olacaq həddi görəsən,
"Təmizlik kağızı" nədi görəsən,
Necə başa salsın, naşı adamı.

Gecə qızarırsa demək dan gəlir,
Haqdı, nahaqq ilə davadan gəlir,
Bu, "Soyuq günəş"dən, havadan gəlir,
Üşüdüür gözünün yaşı adamı.

Çek-çevir, hesabla qalıq gününü
Yazıbdı əvvəldən Xəliq gününü,
Günahla yaşasa "Balıq günü"nü,
Tapacaq günahın daşı adamı.

Haqq səndən uzaqsa, nahaq neynəsin,
Kimdi günahkarı, yazaq neynəsin,
Qoca üşüyürsə, "Sazaq" neynəsin,
Titrədir ömrünün qışı adamı.

Sevgin, fərqi bil ağır, qaranın,
Ürəyi qırıqlar, ürək qıranın,
Oxudum "Sazaq"ın Səyyad Aranın,
Seçdim pis adamı, yaxşı adamı.

Dayandur Sevgin,
şair

Dövlət Komitəsində görüşlər

Yanvarın 10-da Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı Rumıniyanın ölkəmizdəki səfiri Dan İankunu qəbul edib.

Görüş zamanı Azərbaycanın ənənəvi multikultural və tolerant dəyərlərə malik ölkə olduğunu bildiren Komitə sədri ölkəmiz müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra tarixi mədəniyyət abidələrinin, müsəlman və qeyri-müsəlman məbədlərinin təmiri, inşası, o cümlədən "Multikulturalizm İli" çərçivəsində ölkədə həyata keçirilən tədbirlər barədə danışıb. O qeyd edib ki, Azərbaycan dünyəvi dövlət olmasına baxmayaraq, dini etiqadından asılı olmayaraq bütün vətəndaşlara dövlət tərəfindən diqqət və qayğı göstərilir.

Komitə sədri bildirib ki, Azərbaycan bölgədə müxtəlif dinlərin, mədəniyyətlərin birgə yaşayışı və həmrəyliyi istiqamətində ardıcıl siyasət yürüdü. Eyni zamanda, müsəlman ölkələri arasında qarşılıqlı əlaqələrin genişlənməsi üçün ölkəmiz

mühüm addımlar atır və təsadüfi deyil ki, Prezident İlham Əliyev 2017-ci il ölkəmizdə "İslam Həmrəyliyi İli" elan edib.

Səfir Dan İanku Azərbaycanda tolerantlıq ənənələrinin qədim tarixi olduğunu qeyd edərək, Roma Papası Fransiskın, İsrailin Baş naziri Benyamin Netanyahunun ölkəmizə səfərini Azərbaycanda tolerantlığa, müxtəlifliyə, harmoniyaya ehtiramın əməli ifadəsi kimi dəyərləndirib. Diplomat dünyada sünni-şiə məsələsinin süni şəkildə qabardıldığı bir zamanda Azərbaycanda vəhdət namazının qılınması ilə bütün dünya üçün olduqca gözəl örnəyin əsasının qoyulduğunu xüsusilə vurğulayıb.

Görüş zamanı hər iki ölkənin müvafiq qurumları arasında qarşılıqlı əlaqələrin inkişaf etdirilməsi istiqamətində fikir mübadiləsi aparılıb.

Yanvarın 16-da Dini Qurumlarla İş

üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı Qətər Dövlətinin ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Yusif bin Həsən əl-Saini qəbul edib. Görüşdə ölkələr arasında mövcud olan ikitərəfli münasibətlər müzakirə olunub.

Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən əsas qoyulmuş dövlət-din münasibətləri, ölkəmizdə hökm sürən tolerantlıq mühiti, ayrı-ayrı etiqadlar arasında qarşılıqlı hörmət və etimada əsaslanan əməkdaşlıq münasibətləri, eləcə də bu münasibətlərin tənzimlənməsi sahəsində fəaliyyət göstərən Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi barədə məlumat verib.

İki ölkənin uğurla inkişaf edən münasibətlərinə toxunan Mübariz Qurbanlı vurğulayıb ki, Azərbaycanla Qətər üzvü olduqları İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı çərçivəsində və ikitərəfli istiqamətdə yüksək səviyyədə əməkdaşlıq edirlər. Eyni zamanda, Komitə sədri Prezident İlham

Əliyev tərəfindən 2017-ci ilin Azərbaycanda "İslam Həmrəyliyi İli" elan edilməsinin dünyada İslam həmrəyliyinə gücləndirilməsinə nail olacağına əminliyini vurğulayıb.

Qətər Dövlətinin səfiri Azərbaycan xalqının milli-mənəvi, dini dəyərlərinə sadıq olduğunu, ölkəmizdə hökm sürən tolerant və multikultural mühitdən məmnunluğunu bildirib. Azərbaycan və Qətər arasında siyasi əlaqələrin səviyyəsindən razılığını ifadə edən diplomat iki ölkənin müvafiq qurumları arasında əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsinin əhəmiyyətindən danışıb.

Diplomat Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə 2017-ci ilin Azərbaycanda "İslam Həmrəyliyi İli" elan edilməsinə müsəlman ölkələri arasında münasibətlərin daha da inkişaf etməsinə böyük töhfə olacağına əminliyini vurğulayıb.

Görüşün sonunda səfir qəbula görə Dövlət Komitəsinin sədrinə təşəkkürünü bildirib.

Azərbaycan nümayəndə heyəti İranda səfərdə olub

Yanvarın 24-də İran İslam Respublikasında Məşhəd şəhərinin 2017-ci ildə "İslam mədəniyyətinin paytaxtı" elan edilməsinin açılış mərasimi baş tutub. Dünyanın 51 ölkəsindən 250-dən çox ictimai-siyasi xadimin, eləcə də İranın ölkə və vilayət rəsmilərinin iştirak etdiyi mərasim Məşhəd şəhərindəki İmam Rza ziyarətgahının Qüds zalında keçirilib.

Tədbirdə ölkəmizi Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı, millət vəkili Cavanşir Paşazadə və Naxçıvan Muxtar Respublikasının Dini İşlər üzrə İdarəsinin rəisi Vüqar Babayev təmsil ediblər.

Qeyd edək ki, "İslam mədəniyyəti paytaxtları" proqramını təsdiq edən qətnamə İSESCO-nun təklifi ilə 2001-ci ildə Qətərin paytaxtı Dohada keçirilmiş III konfransında qəbul edilib. Bu sənədə əsasən, İslam mədəniyyətinin paytaxtı İslam Konfransı Təşkilatına üzv olan ölkələrin şəhərləri arasından seçilir. Səudiyyə Ərəbistanının Məkkə şəhəri ilk "İslam mədəniyyətinin paytaxtı" elan olunub. Şərqlə Qərbin qovşağında yerləşən Azərbaycanın paytaxtı Bakı 2009-cu ildə İslam mədəniyyətinin paytaxtı seçilib. 2009-cu ilin oktyabr ayında İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin mədəniyyət nazirlərinin VI konfransında Naxçıvan şəhərinin 2018-ci il üçün "İslam mədəniyyətinin paytaxtı" elan olunmasına dair qərar qəbul edilib.

"20 Yanvar - Şəhidlik zirvəsi"

Yanvarın 19-da Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin təşkilatçılığı ilə "20 Yanvar - Şəhidlik zirvəsi" mövzusunda konfrans keçirilib.

Konfransda Azərbaycan Respublikasının millətlərarası, multikulturalizm və dini məsələlər üzrə Dövlət müşaviri Kamal Abdullayev, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri

dövlətinin və xalqının taleyində oynadığı roldan danışıb. Dövlət müşaviri çıxışında Ulu Öndər Heydər Əliyevin 20 Yanvar hadisəsindən sonra Azərbaycanın Rusiyadakı daimi nümayəndəliyinin binasında bu qanlı hadisəni qətlam adlandırmasının tarixi addım olduğunu diqqətə çatdırıb.

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı 20 Yanvarın xalqımızın yaddaşına qəhrəmanlıq salnaməsi kimi həkk olunduğunu vurğulayıb. Bu qətlə əsl qiyməti Ulu Öndər Heydər Əliyevin verdiyini və onun hadisəni ört-basdır etmək istəyən imperiya rəhbərliyinin Azərbaycan əleyhinə xəyanətkar siyasətinə qarşı çıxaraq ölkəmizin haqq səsinə müdafiə etdiyini vurğulayan M. Qurbanlı bildirib ki, 20 Yanvardan sonra Azərbaycan xalqının ictimai şüurunda da böyük dəyişiklik baş verib - xalqımız milli azadlıq hərəkatına baş-

Mübariz Qurbanlı, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədr müavini Fuad Nurullayev, ölkəmizdəki dini konfessiya rəhbərləri, Yeni Azərbaycan Partiyası Gənclər Birliyinin üzvləri, eləcə də dini təhsil müəssisələrinin müəllim və tələbələrini iştirak ediblər.

20 Yanvar şəhidlərinin əziz xatirəsinin bir dəqiqəlik sükutla anılması ilə başlayan tədbirdə çıxış edən millətlərarası, multikulturalizm və dini məsələlər üzrə Dövlət müşaviri Kamal Abdullayev 20 Yanvar hadisəsinin Azərbaycan

layıb: "Bir sözlə, 20 Yanvar şəhidlərinin qanı hədəf getməyib".

Tədbirdə çıxış edən natiqlər 20 Yanvar günü baş verənlərlə bağlı acı gerçəkləri tədbir iştirakçılarının diqqətinə çatdırıblar və Azərbaycan xalqının 20 Yanvarda öz suverenliyi və azadlığı uğrunda mübarizə apardığını vurğulayıblar. Qeyd olunub ki, 20 Yanvar faciəsi Azərbaycan xalqı tərəfindən heç zaman unudulmayacaq və şəhidlərin əziz xatirəsi həmişə yad ediləcəkdir.

Sonda şəhidlərin ruhuna dualar oxunub.

"XARİCİ SİYASİ DAİRƏLƏRİN RADİKALLARDAN İSTİFADƏ ETMƏSİ İCTİMAİ TƏHLÜKƏSİZLİK BAXIMINDAN CİDDİ TƏHDİDDİR"

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədr müavini Səyavuş Heydərovun Trend-ə müsahibəsi

dan kənara inzibati qaydada çıxarılır.

- İnzibati tədbirlər çərçivəsində icazəsiz dini ədəbiyyatların yayılması istiqamətində hansı işlər görüldü?

- Ümumiyyətlə, radikalizmlə mübarizədə fəaliyyətimizin əsas istiqamətlərindən biri qanunsuz dini ədəbiyyat və materialların ölkə vətəndaşları arasında yayılmasının qarşısının alınmasıdır. Məlumdur ki, dini məzmunlu materialların müvafiq qanunvericiliyə uyğun ekspertizasının aparılması Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinə aiddir. Yalnız ekspertizanın nəticəsinə uyğun olaraq, müvafiq müsbət rəy əsasında, eləcə də nəzarət markası ilə markalanma həyata keçirildikdən sonra dini məzmunlu materiallar ölkə ərazisində yayıla bilər. Lakin radikal təmayüllü şəxslər qanunvericiliyin tələblərini pozaraq özündə zərərli məlumatları ehtiva edən dini materialları yaymağa cəhd göstərilir. Bu məqsədlə ötən ildə dini təyinatlı ədəbiyyat, audio və video materiallar, mal və məmulatlar, dini məzmunlu başqa məlumat materiallarına nəzarət markası ilə markalanması işinin təşkili istiqamətində tədbirlər davam etdirilib. Belə ki, ötən ildə 383 adda dini təyinatlı ədəbiyyata yapışdırılması üçün nəzarət markaları verilib.

Eləcə də, qeyd edim ki, ötən ildə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi hüquq-mühafizə orqanları ilə birgə Bakı, Sumqayıt, Lənkəran, Mingəçevir şəhərləri və Masallı rayonunda dini təyinatlı materialların satışını həyata keçirən 40 mağazada müvafiq monitorinqlər keçirib. Qeyd olunan mağazalarda aşkarlanan pozuntulara görə 12 mağaza sahibi məhkəmənin qərarı ilə ümumilikdə 53 500 manat məbləğində cərimə edilib. 17 mağaza sahibi barədə İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 516.0.2-ci maddəsi ("Dini etiqad azadlığı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş qaydada satışına razılıq verilmiş dini təyinatlı ədəbiyyatın, audio və ya video materialların, mal və məmulatların, yaxud dini məzmunlu başqa məlumat materiallarının müvafiq icra hakimiyyəti orqanının razılığı ilə yaradılan ixtisaslaşdırılmış satış məntəqələrindən kənarında satılması - red.) ilə məhkəmə araşdırması, eləcə də 2 mağaza sahibi barədə polis orqanları tərəfindən təhqiqat davam edir. Həmin mağazalardan və digər yerlərdən götürülmüş dini ədəbiyyatların dinşünaslıq ekspertizası aparılıb. Ümumilikdə dinşünaslıq ekspertizasına göndərilmiş 856 adda dini ədəbiyyata baxılaraq, onlardan 394 adda dini ədəbiyyatın zərərli, yaxud müvafiq razılıq alınmadan idxal və istehsal edildiyi müəyyən edilmişdir.

Məlumat üçün bir daha bildirmək istəyirəm ki, Cinayət Məcəlləsinin 167-2-ci maddəsinə əsasən müvafiq razılıq olmadan dini təyinatlı ədəbiyyatı, audio və video materialları, mal və məmulatları və dini məzmunlu başqa məlumat materiallarını istehsal etmə, satış və ya yayma məqsədilə idxal etmə, satma və ya yayma - beş min manatdan yeddi min manatadək miqdarda cərimə və ya iki

ilədək müddətə azadlıqdan məhrum edilməklə cəzalandırılır.

- Bəs qanunsuz fəaliyyət göstərən dini obyektlərlə bağlı hansı işlər görüldü?

- Ötən müddətdə yerli icra strukturları ilə birgə qeyri-qanuni olaraq dini ibadət yeri kimi fəaliyyəti aşkarlanan obyektlərlə bağlı müvafiq inzibati tədbirlər davam etdirilib. Keçirilən inzibati tədbirlərin bir neçəsini nümunə kimi qeyd edə bilərik. Məsələn, hüquq-mühafizə orqanları ilə birgə təkə Göyçay rayonunun üç kəndində qanunsuz ibadətəh kimi fəaliyyət göstərən ünvanlara baxış zamanı aşkar olunmuş 130 ədəd dini ədəbiyyatdan 72-nə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən idxalına və ya nəşrinə müvafiq icazənin verilmədiyini müəyyən edilib. Baxış zamanı, həmçinin icazəsi olmayan 127 ədəd disk, 3 ədəd videokaset aşkarlanaraq götürülüb. Xüsusilə, Bakı, Şəki, Mingəçevir şəhərləri və Zaqatala, Şamaxı, İsmayilli rayonlarında mövcud olan belə dini obyektlərin fəaliyyəti dayandırılıb.

Qanunsuz dini kursların fəaliyyətinin aşkarlanması istiqamətində də işlər görüldü. Bakı və Mingəçevir şəhərlərində aşkarlanmış belə kursların fəaliyyəti dayandırılıb.

Həmçinin, missionerlik fəaliyyətinin qarşısının alınması ilə bağlı keçirilən tədbirlər zamanı Zaqatala rayonunda üç nəfər Cənubi Koreya vətəndaşı saxlanılıb. Araşdırma zamanı həmin şəxslərin missionerlik fəaliyyəti müəyyən edilərək, onların ölkədən deportasiya olunması üçün aidiyyəti qurumlara müraciət edilib.

Dini icmaların fəaliyyət qaydasının pozulması hallarının aşkarlanması istiqamətində də tədbirlər görüldü. Səbail rayonunun Badamdar qəsəbə dini icmasına baxış zamanı "Dini etiqad azadlığı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun müvafiq maddələrinin pozulduğu aşkarlandı. Həmin ünvandan Dövlət Komitəsinin müvafiq razılığının olmadığı dini təyinatlı məlumat materialları aşkarlanaraq götürülüb.

Eyni zamanda, Dövlət Komitəsi mütəmadi olaraq kütləvi informasiya vasitələri və sosial şəbəkələr üzərindən monitorinqlərin aparılması istiqamətində fəaliyyətini davam etdirir. Ötən müddətdə bəzi saytlar vasitəsilə dini nifrət və düşmənçiliyin salınmasına yönələn məlumatların yayılması halları aşkarlandı. Həmin faktlar barədə müvafiq qaydada tədbirlərin görülməsi üçün aidiyyəti qurumlara müraciət edilib.

- Xaricdə dini təhsil alanların ölkədə din xadimi kimi fəaliyyət göstərməsi üçün hər hansı perspektiv varmı?

- Aparığımız təhlillər göstərir ki, qeyri-qanuni şəkildə xaricdə dini təhsil almış şəxslərin bir hissəsi təhsil aldıkları ölkələrin dövlət-din modellərinin yayılması istiqamətində fəaliyyətə cəlb olunub. Nardaran və digər analoji hadisələ-

rin təhlilinə əsaslanaraq qeyd edə bilərik ki, dini mühitdə aktivlik göstərən, xüsusilə dövlətçilik əleyhinə keçirilən "tədbirlər"də təşkilatçı qismində çıxış edən şəxslərin mütləq əksəriyyəti vaxtı ilə xaricdə qeyri-qanuni yollarla dini təhsil almış gənclərdir. Ona görə də bu gün Azərbaycanda xarici ölkələrdə dini təhsil alanların sayının azalması fonunda gənclər arasında yerli ali dini tədris müəssisələrinə rəğbət hissi formalaşdırılır və müvafiq islahatların aparılması istiqamətində iş görülür.

Hazırda xaricdə dini təhsil alan şəxslərin ölkədə din xadimi kimi fəaliyyət göstərməsi üçün hər hansı perspektiv yoxdur. Belə ki, "Dini etiqad azadlığı haqqında" Qanunun 21-ci maddəsinə edilmiş dəyişikliklə əsasən, İslam dininə aid ayin və mərasimlərin aparılması yalnız Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları tərəfindən həyata keçirilə bilər. Xaricdə dini təhsil almış Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarına İslam dininə aid ayin və mərasimlərin keçirilməsi qadağandır.

Biz, eyni zamanda düşünürük ki, xaricdə dini təhsil almış şəxslərin dini ayinlərin icrasına məhdudiyət qoyulması barədə qanunvericiliyə edilmiş dəyişikliklərlə əlaqədar həmin kontingent arasında neqativ proseslərin cərəyan etməsinə nəzərə alaraq, onların dini sahədə fəaliyyətləri istisna olmaqla, cəmiyyətə inteqrasiya mexanizminin hazırlanması və tətbiq edilməsi üzrə yerli icra strukturları ilə birgə zəruri tədbirlərin həyata keçirilməsi məsələsi də aktualıq kəsb edir.

Eləcə də xaricdən qaynaqlanan zərərli dini-ideoloji təlimin aktiv radikal təbliğatı və təşkilatçılığı ilə məşğul olan konkret şəxslərin fəaliyyətinin neytrallaşdırılması məqsədilə hüquq-mühafizə orqanları ilə birgə profilaktik tədbirlərin görülməsi davam etdirilməkdədir.

Onu da bildirmək istəyirəm ki, yuxarıda göstərilən maddələrin tətbiqi konkret hüquq pozuntusu baş verdiyi hallarda, yaxud müvafiq şikayətcinin müraciəti əsasında reallaşdırılır. Lakin təcrübə göstərir ki, dini radikal təmayüllü hadisələrin dinamik inkişafı fonunda inzibətçilik baxımından bəzən gecikmələrə yol verilir. Bu da hüquqi müstəvidə müəyyən boşluqların mövcudluğuna dəlalət edir. Təbii ki, zamanın tələblərinə uyğun olaraq bu sahədə qanunvericiliyin daim təkmilləşdirilməsi vacib məsələlərdəndir.

Ümumiyyətlə, ötən ildə hüquq-mühafizə orqanları, o cümlədən Baş Prokurorluq, Daxili İşlər Nazirliyi və Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti ilə birgə dini radikalizmlə mübarizə istiqamətində 50-dən artıq tədbir həyata keçirilib.

Ümumilikdə, görülməli bu inzibati tədbirlərdə effektivliyə nail olunmasının başlıca səbəbi koordinasiya fəaliyyətidir. İstər icra strukturları, istərsə də hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən operativ şəkildə daim məlumat mübadiləsinin həyata keçirilməsi işimizdə çevikliyi daha da artırır və müəyyən olunan problemlərin qısa müddətdə aradan qaldırılmasına geniş imkanlar yaradıb.

- Səyavuş müəllim, ötən il Azərbaycanda dini radikalizm və ekstremizmə qarşı aparılmış inzibati mübarizəni necə dəyərləndirərdiniz? Hansı işlər görüldü, nə kimi nəticələr əldə olundu?

- İstənilən ölkədə dini radikalizm və ekstremizmin əhatə dairəsinin genişlənməsi həmin ölkədə ictimai və milli təhlükəsizlik risklərini artırır. Hətta bəzən müəyyən xarici siyasi dairələrin radikalardan istifadə etməsi və bəzi ölkələrdə fərqli məzhəb mənsubları arasında qarşıdurma yaratmaq üçün süni şəraitin formalaşdırılması həmin ölkələr üçün ictimai təhlükəsizlik baxımından ciddi təhdiddir. Məhz ona görə də ideoloji sahə ilə yanaşı, müvafiq qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi və inzibati tədbirlərin görülməsi radikalizmlə mübarizədə əsas məsələlərdən sayılır.

Azərbaycan Respublikası bu sahədə kifayət qədər geniş qanunvericilik bazasına malikdir. Xüsusilə, 2015-ci ildə "Dini ekstremizmə qarşı mübarizə haqqında" Qanunun qəbul edilməsi problemlə mübarizədə çevik və koordinasiya fəaliyyət üçün geniş imkanlar yaradıb. Bu qanun dini ekstremizm əleyhinə mübarizəni həyata keçirən dövlət orqanlarının, eləcə də vətəndaşların hüquq və vəzifələrini təsbit edir.

Bundan başqa, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsinə, Cinayət Məcəlləsinə, eləcə də "Dini etiqad azadlığı haqqında" Qanuna müvafiq əlavələrin edilməsi dini radikalizm və ekstremizmə qarşı mübarizənin daha təkmil mexanizmini formalaşdıraraq, dövlətin bu sahədə konkret mübarizə taktikasını səciyyələndirir. Belə ki, İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 515-ci maddəsində dini qurumların yaradılması və fəaliyyət qaydasının pozulması ilə bağlı müddəalar öz əksini tapıb. Bu maddəyə görə, fiziki şəxslərə min beş yüz manatdan iki min manatadək məbləğdə, vəzifəli şəxslərə yeddi min manatdan səkkiz min manatadək məbləğdə cərimə nəzərdə tutulub.

Eləcə də, İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 516-cı maddəsində dini etiqad azadlığı haqqında qanunvericiliyin pozulması ilə bağlı müddəalar yer alır. Bu maddəyə əsasən, inzibati xətanın bilavasitə obyektinə olmuş ədəbiyyat nümunələri, mal və məmulatlar və materiallar müsadirə edilməklə, vətəndaşlar iki min manatdan iki min beş yüz manatadək məbləğdə, vəzifəli şəxslər səkkiz min manatdan doqquz min manatadək məbləğdə, hüquqi şəxslər iyirmi min manatdan iyirmi beş min manatadək məbləğdə cərimə edilir, əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər iki min manatdan iki min beş yüz manatadək məbləğdə cərimə edilməklə, Azərbaycan Respublikasının hüddurların-

“2017-ci ilin Azərbaycanda “İslam Həmrəyliyi İli” elan edilməsi İslam dünyasına verilən önəmli mesajdır”

“Prezident İlham Əliyev tərəfindən 2017-ci ilin Azərbaycanda “İslam Həmrəyliyi İli” elan edilməsi təsadüfi deyil. Bu, əslində Azərbaycandan İslam dünyasına verilən önəmli mesajdır”.

Bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədr müavini Gündüz İsmayılov bildirib.

G.İsmayılov qeyd edib ki, Azərbaycan tarixən İslam dünyasının əsas mədəni, dini mərkəzlərindən biri olub. Eyni zamanda, ölkəmiz İslam mədəniyyətinə, elminə böyük töhfələr verib. Buna paralel olaraq, dünyəviliyə, sivilizasiyalararası, dinlərarası dialoqa, müasirliyə münasibətdə həmişə İslam dünyası üçün örnək olub. Başqa sözlə, Azərbaycan Qərbdə münasibətdə İslam dünyası

üçün, Şərqi münasibətdə isə Qərb üçün nümunədir.

Komitə sədrinin müavini bildirib ki, əsası Ulu Öndər Heydər Əliyev

tərəfindən qoyulmuş bu siyasəti bu gün Prezident İlham Əliyev uğurla davam etdirir. Azərbaycanda heç zaman dini, məzhəb zəminində münaqişələr yaşanmayıb. Təsadüfi deyil ki, Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra bütün dini abidələr təmir edilib. İslam dünyasında ilk dəfə olaraq vəhdət namazları qılınıb. Vəhdət namazı ilk dəfə Heydər məscidindən başlanılıb. Bu qaradışıq nümunəsi dövlətimizin həyata keçirdiyi siyasətin nəticəsidir.

İsmayılov məlumat verib.

Gündüz İsmayılov deyib: “Təəssüf ki, bu gün Azərbaycanda çap olunan və idxal edilən dini kitabların, ədəbiyyatların böyük əksəriyyəti xarici müəlliflərdir. Yerli müəlliflərin bu sahədə kitabları hələ də azlıq təşkil edir. Ancaq ötən illərin müqayisəli təhlili göstərir ki, getdikcə yerli müəlliflərin kitabları kəmiyyət və keyfiyyət etibarilə artır”. O qeyd edib ki, bu sahədə Dövlət Komitəsi də sistemli işlər görür. Təkcə 2016-cı ildə Komitə tərəfindən milli-mənəvi dəyərlərimi-

“İdxal edilən dini ədəbiyyatın içərisində zərərli kitabların sayı azalıb”

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi Azərbaycanda dini maarifləndirmə ilə bağlı yerli müəlliflərin kitablarının sayının artırılması üçün xüsusi tədbirlər həyata keçirəcək. Bu barədə AZƏRTAC-a Dövlət Komitəsi sədrinin müavini Gündüz

İsmayılov deyib: “Təəssüf ki, bu gün Azərbaycanda çap olunan və idxal edilən dini kitabların, ədəbiyyatların böyük əksəriyyəti xarici müəlliflərdir. Yerli müəlliflərin bu sahədə kitabları hələ də azlıq təşkil edir. Ancaq ötən illərin müqayisəli təhlili göstərir ki, getdikcə yerli müəlliflərin kitabları kəmiyyət və keyfiyyət etibarilə artır”. O qeyd edib ki, bu sahədə Dövlət Komitəsi də sistemli işlər görür. Təkcə 2016-cı ildə Komitə tərəfindən milli-mənəvi dəyərlərimi-

zin təbliği, dini radikalizmin fəsadları və s. mövzularda 50-yə yaxın kitab nəşr olunub. Bunların da mütləq əksəriyyəti yerli müəlliflərdir. Bu kitabların çapının məqsədi dini maarifləndirməni gücləndirmək, zərərli dini fəaliyyətə, radikalizmə, ekstremizmə qarşı mübarizə aparmaqdır. Komitə sədrinin müavini vurğulayıb ki, son illər ölkəyə idxal olunan dini ədəbiyyatların içərisində zərərli dini kitabların sayı azalıb. Bunun əsas səbəblərindən biri odur ki, artıq hər kəs Azərbaycanda zərərli dini ədəbiyyatı yaymağın mümkün olmadığını başa düşür. Eyni zamanda, bununla bağlı kifayət qədər qanunvericilik bazası formalaşmışdır. İkinci səbəb odur ki, Dövlət Komitəsi hüquq-mühafizə orqanları ilə, o cümlədən Dövlət Gömrük Komitəsi və Dövlət Sərhəd Xidməti ilə birgə əməkdaşlıq edərək ölkəyə zərərli dini ədəbiyyatların gətirilməsinə ciddi nəzarət həyata keçirir.

İslam dininin olduğu kimi yenidən dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasına ehtiyac var

“Azərbaycan müsəlman dünyasının bir parçası olaraq uzun əsrlərdən bəri İslam sivilizasiyası və mədəniyyətinin mərkəzlərindən biri olub”.

Bu fikirləri Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin köməkçisi Amil Cavadov SalamNews-a açıqlamasında deyib.

O qeyd edib ki, İslam dininin yayılması, orta əsrlərdəki İslam mədəniyyəti və İslam fəlsəfi məktəbləri Azərbaycan xalqının milli-mənəvi dəyərlərinin formalaşmasında mühüm rol oynayıb: “Milli-mənəvi dəyərlərimiz xalqımızın həyatında, yaşayışında və xalqımızın dövlətçilik fəaliyyətində mühüm amillərdən biridir. Eyni zamanda, tolerant və multikultural ənənələrimiz çoxəsrlik tarixə, mədəniyyətə, təfəkkür tərzinə əsaslanır. Bu baxımdan, dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevin ölkəmizdə 2017-ci ili “İslam Həmrəyliyi İli” elan etməsinin çox böyük tarixi

zəmini var və olduqca təqdirəlayiq addımdır.

Ölkəmiz öz sürətli inkişafı, regionun lider dövlətinə çevrilməsi, beynəlxalq təşkilatlarda fəal iştirakı, eyni zamanda dinlərarası, sivilizasiyalararası, mədəniyyətlərarası dialoqa mühüm töhfələr verən dövlət kimi bütün dünyada, xüsusən İslam dünyasında çox böyük nüfuz malik ölkələrdən biri olduğunu göstərir”.

Amil Cavadov bildirib ki, Azərbaycanın İslam həmrəyliyi çağırışı və təşəbbüsü ilə çıxış etməsi İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, ISESCO, həmçinin İslam ölkələri və onları birləşdirən digər mötəbər qurumlarla qarşılıqlı faydalı münasibətləri baxımından böyük əhə-

miyyət kəsb edəcək: “Bu gün İslam dünyasında baş verən hadisələr bir daha onu göstərir ki, İslam dininin olduğu kimi yenidən dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasına, İslamın sülh, barış, mərhəmət, elm, inkişaf dini olmasının təbliği və təşviqinə böyük ehtiyac vardır. İslam dünyasının terrordan, fəlakətdən, yanlış yönləndirilmədən, dini xurafatdan, cahillikdən xilas olmasına, yeni bir dirçəliş dövrü yaşamasına ehtiyac vardır.

Əminəm ki, dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevin uzaqgörən və məqsədyönlü siyasəti nəticəsinə bu çağırış ünvanlarına çatacaq, İslam dünyası məzhəb və təriqət qarşılıqlı, terror, radikal dini qruplaşmalar, xurafat və cahillikdən xilas olmağın yollarını tapacaq”.

“Azərbaycanda dini məsələ: təhdidlər və hədəflər. İdeoloji, milli, ictimai təhlükəsizlik müstəvisində” adlı kitab nəşr edilib

Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi “Azərbaycanda dini məsələ: təhdidlər və hədəflər. İdeoloji, milli, ictimai təhlükəsizlik müstəvisində” adlı kitab nəşr edib. Dini icmalara maliyyə yardımının göstərilməsi ilə bağlı Prezident İlham Əliyevin Sərəncamına əsasən çap edilmiş kitabın müəllifi Dövlət Komitəsinin sədr müavini Gündüz İsmayılovdur. Nəşrə ön sözü Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı yazıb.

Kitabda Azərbaycanda ənənəvi dinlərin tarixindən, əsas dini mərkəz və icmalardan, dini təhsil ocaqlarından, eləcə də qeyri-ənənəvi dinlər və dini cərəyanlardan geniş bəhs olunub, onların zərərli fəaliyyəti ətraflı izah edilib. Eyni zamanda, müstəqilliyimizi bərpa etdikdən sonra din sahəsində ideoloji, milli və ictimai təhlükəsizlik baxımından üzləşdiyimiz təhdidlər qruplaşdırılıb, onların düzgün izahı üçün konkret nümunələr təqdim olunub. Qeyd edilənlərə paralel olaraq din sahəsində ideoloji, milli və ictimai təhlükəsizlik baxımından əsas hədəflərimiz və prioritet istiqamətlər kitabda geniş işlənib.

Kitabın “Təhdidlər” bölməsi xüsusi aktualıq kəsb edir. Bu bölmədə din sahəsində üzləşə biləcəyimiz təhdidlər geniş və konkret istiqamətlər üzrə göstərilir. Onu da deyək ki, “din sahəsindən gələn təhdidlər” ilk dəfədir ətraflı şəkildə təqdim olunur. Bu sahədəki problemlərin müxtəlif vaxtlarda deyilməsinə və yazılmasına baxmayaraq, indiyədək bu mövzular kompleks şəkildə

işlənilməyib. Kitabda dini kimliyimizin milli kimliyimizə qarşı qoyulması, dindar kontingent daxilində dünyəviliyin, tolerantlığın, ənənəvi İslamın zəiflədilməsi, məzhəbçiliyin, xarici təsirlərin, radikallığın gücləndirilməsi, eləcə də dinin siyasiləşdirilməsi, cəmiyyətdə dini qütbləşmənin və sosial təbəqələşmənin yaradılması istiqamətlərində məkrli qrupların zərərli fəaliyyətinə geniş yer ayrılıb. Dini zəmində qadın hüquqlarının məhdudlaşdırılması, xurafat meyillərinin gücləndirilməsi cəhdlərindən, habelə diasporamıza dini zəmində yönəlik təhdidlərdən bəhs olunub.

Kitabda din sahəsində qarşıda duran məqsədlərə, xüsusilə dini-ideoloji, milli və ictimai təhlükəsizlik baxımından hədəflərə xüsusi yer ayrılıb. Bu hədəflər din sahəsində dövlətin bütövlüyünə, cəmiyyətin monolitliyinə və milli məsələlərdə vətəndaş həmrəyliyinə xidmət edən strateji plan kimi xarakterizə olunub. Geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulmuş kitab dövlət-din münasibətlərinin tənzimlənməsi sahəsində çalışan mütəxəssislər, o cümlədən dinşünaslar, politoloqlar, hətta din xadimləri üçün faydalı ola bilər.

DÖVLƏT KOMİTƏSİ 20 YANVAR QURBANLARININ XATİRƏSİ İLƏ BAĞLI ANIM TƏDBİRİ KEÇİRİB

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi (DQİDK) tərəfindən paytaxtda və bölgələrdə xalqımızın qan yaddaşına hüzn və kədər, qürur və qəhrəmanlıq səhifəsi kimi yazılan 20 Yanvar faciəsinin 27-ci ildönümü ərəfəsində şəhidlərimiz yad olunub, məzarları ziyarət edilib. Eyni zamanda, xalqımızın qəhrəmanlıq salnaməsinə ən parlaq səhifələrindən biri kimi daxil olan bu günün münasibətilə Dövlət Komitəsi tərəfindən tədbirlər təşkil olunub. Səmərəli diskussiyaların aparıldığı tədbirlərdə respublikanın müxtəlif şəhər və rayonlarının icra hakimiyyəti və hüquq mühafizə orqanı rəhbərləri,

gənclər, dini icma sədrələri, din xadimləri, dindarlar, ilahiyyatçılar, ziyalılar və ictimaiyyət fəalları iştirak ediblər. Bu qəbildən olan tədbirlər:

13 yanvar – DQİDK-nın Ucar bölgəsi üzrə şöbəsinin təşkilatçılığı ilə Gənclər Evinə “Şəhidlər ölmür və İslamda şəhidlik zirvəsi” mövzusunda;

18 yanvar – DQİDK-nın Ucar bölgəsi üzrə şöbəsi, Kürdəmir Rayon İcra Hakimiyyəti, Rayon Polis İdarəsi və Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin Kürdəmir rayon idarəsinin birgə təşkilatçılığı ilə “Torpaq, əgər uğrunda ölən varsa, vətəndir və İslamda şəhidlik

zirvəsi” mövzusunda;

19 yanvar – DQİDK-nın Ucar bölgəsi üzrə şöbəsinin təşkilatçılığı ilə Göyçay şəhər Əbülfəzlil Abbas məscidində; DQİDK-nın Şamaxı bölgəsi üzrə şöbəsinin və İsmayilli Rayon İcra Hakimiyyətinin təşkilatçılığı ilə “İslamda şəhidlik zirvəsi – 20 Yanvar şəhidləri” mövzusunda;

20 yanvar – Şəki İslam Mədrəsəsində 20 Yanvar faciəsinin 27-ci ildönümü münasibəti ilə anim tədbiri keçirilib.

Tədbirlərdə çıxış edən natiqlər xalqımızın yaddaşına qəhrəmanlıq salnaməsi kimi həkk olunan 20 Yanvar faciəsinin Azərbaycan tarixindəki önəmindən bəhs ediblər.

Qeyd olunub ki, 20 Yanvar faciəsi Azərbaycanın müstəqillik uğrunda dinc mübarizəsi qarşısında aciz qalmış M.Qorbaçovun rəhbərliyi altındakı sovet hökumətinin Bakıya qoşun yeritməsi nəticəsində baş verib. Lakin sovet rəhbərliyinin söylərinin nəticəsiz qaldı və Azərbaycan 1991-ci il oktyabrın 18-də öz müstəqilliyini bərpa etdi.

Tədbirlərdə, həmçinin Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 1990-cı il yanvarın 21-də Azərbaycanın Moskvadakı nümayən-

dəliyinə gələrək, sovet rəhbərliyinə qarşı açıq etiraz etdiyini və həmin hadisələrə müstəqil Azərbaycanda məhz Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə ilk dəfə siyasi-hüquqi qiymət verildiyi qeyd olunub. Bildirilib ki, faciə zamanı milli azadlıq yolunda şəhid olmuş qəhrəmanların xatirəsinin xalqımızın yaddaşında əbədi yaşayacağıdır.

Eyni zamanda, tədbirlərdə Azərbaycanın bu gün müstəqil, suveren, demokratik və müxtəlif xalqların nümayəndələrinin birgə sülh və qardaşlıq şəraitində yaşadığı nümunəvi bir ölkə olduğu bildirilib.

Sonda iştirakçıları maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

Bölgə xəbərlərimiz

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi (DQİDK) paytaxt Bakıda və bölgələrdə milli-mənəvi dəyərlərimizin, o cümlədən ölkəmizdə tarixən mövcud olan tolerantlıq və birgəyaşayışın təbliği, dini radikalizm və ekstremizmlə mübarizə sahəsində maarifləndirmə tədbirlərini davam etdirir. Bölgələrin spesifik xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla təşkil olunan tədbirlərdə müxtəlif din və məzhəb mənsubları arasında dözümsüzlük, ayrı-seçkilik, qarşıdurma, zorakılıq hallarına yol verilməməsi, cəmiyyətdə radikalizm meyillərinin qarşısının alınması və dini icmaların bu işə cəlb olunması məqsədilə maarifləndirici mövzularda çıxışlar olur. Səmərəli diskussiyaların aparıldığı tədbirlərdə res-

publikanın müxtəlif şəhər və rayonlarının icra hakimiyyəti və hüquq mühafizə orqanı rəhbərləri, gənclər, dini icma sədrələri, din xadimləri, dindarlar, ilahiyyatçılar, ziyalılar və ictimaiyyət fəalları iştirak edirlər. Belə tədbirlər həm DQİDK-nın təşkilatçılığı, həm də Dövlət Komitəsi ilə müvafiq dövlət qurumları arasında imzalanmış Tədbirlər Planına uyğun olaraq həyata keçirilir. Cari ay ərzində bu qəbildən:

10 yanvar – DQİDK-nın Zaqatala bölgəsi üzrə şöbəsi, Zaqatala Rayon İcra Hakimiyyəti və Zaqatala Rayon Təhsil şöbəsinin birgə təşkilatçılığı ilə Zaqatala şəhər 2 saylı tam orta məktəbdə “Dəyərlərimiz məktəblilərin gözü ilə” mövzusunda tədbir;

11 yanvar – Qubadlı rayonu Xocahan kənd tam orta məktəbində dini radikalizmlə mübarizədən bəhs edən “Fitnə” sənədli filminin nümayişi;

12 yanvar – Şuşa Rayon İcra Hakimiyyəti başçısı Aparatının İctimai-siyasi və humanitar məsələlər şöbəsinin təşkilatçılığı ilə rayonun ümumtəhsil məktəblərində DQİDK-nın sifarişi ilə çəkilən “Fitnə” sənədli filminin nümayişi;

13 yanvar – Şəmkir rayonu Heydər Əliyev Mərkəzində “Fitnə” sənədli filminin nümayişi;

17 yanvar – Zaqatala Rayon İcra Hakimiyyəti, Dini Qurumlarla İş Dövlət Komitəsinin Zaqatala bölgəsi üzrə şöbəsi, Zaqatala Rayon Təhsil Şöbəsi və hüquq-mühafizə orqanlarının birgə təşkilatçılığı ilə rayonun Aşağı Tala 3 saylı tam orta məktəbində “Milli kimlik və dəyərlərimiz” mövzusunda tədbir;

18 yanvar – Şəki Şəhər İcra Hakimiyyəti, DQİDK-nın Şəki bölgəsi üzrə şöbəsi və Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin Şəki şöbəsinin birgə təşkilatçılığı ilə Şəkidə “Dini ekstremizm və terrorizmlə mübarizə” mövzusunda tədbir;

25 yanvar – DQİDK-nın Şamaxı bölgəsi üzrə şöbəsi və Qobustan Rayon İcra Hakimiyyətinin birgə təşkilatçılığı ilə rayonda fəaliyyət göstərən dini icma sədrlərinin, imam və axundların iştirakı ilə 2016-cı ildə görülən işlərə və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş tədbir; Zaqatala Mülaliçə-Diaqnostika Mərkəzində Zaqatala Rayon İcra Hakimiyyəti və DQİDK-nın Zaqatala bölgəsi üzrə şöbəsi tərəfindən “Müasir cəmiyyət və dini radikalizm” mövzusunda tədbir;

26 yanvar – Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti və Mingəçevir Şəhər İcra Hakimiyyətinin birgə təşkilatçılığı ilə Mingəçevir şəhər Gənclər və İdman İdarəsinin Gənclər Evinə “Azərbaycanda dini ekstremizmə qarşı mübarizədə tolerantlıq və multikulturalizm ənənələrinin rolu” mövzusunda tədbir;

28 yanvar – Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin Masallı regional “Asan həyat” kompleksində DQİDK-nın sifarişi ilə hazırlanmış “Fitnə” sənədli filminin nümayişi keçirilib.

Tədbirlərdə çıxış edən natiqlər müasir dövrdə bəşəriyyətin bəlasına çevrilmiş dini radikalizm, ekstremizm və onun fəsadlarından, radikalizmə qarşı mübarizədə maarifləndirici, profilaktik tədbirlərin görülməsinin vacibliyindən, ölkəmizdə mövcud olan zərərli dini cərəyanların fəaliyyətindən və onlara qarşı mübarizə üsullarından bəhs ediblər. Eyni zamanda, tədbirlərdə DQİDK-nın sifarişi ilə çəkilən dini radikalizmə qarşı mübarizədən bəhs edən “Fitnə” sənədli filmi təqdim olunub. “Fitnə” filminin ərsəyə gəlməsinin səbəblərindən danışan natiqlər bildirib ki, cəmiyyətin bütün təbəqələrinə dini radikalizmin və ekstremizmin fəsadlarını çatdırmaq üçün real faktla-

rın ictimaiyyətə nümayiş edilməsi mütləqdir. Qeyd olunub ki, “Fitnə” filminin məhz bu zəruri şəraitdən yola çıxaraq ərsəyə gəlib. Filmdə dini radikalizmin qurbanı olmuş insanların, eləcə də cinayət məsuliyyətinə cəlb edilmiş şəxslərin təmsalında bu problemin cəmiyyət və dövlətimiz üçün nə qədər təhlükəli olduğu dolğun şəkildə açıqlandığı vurğulanıb.

Dövlətin din siyasətinin əsas məqsədinin ölkədə dini durumun müsbət və münasiblərdən uzaq məcrada inkişafı üçün əlverişli şəraitin yaradılmasından, həmçinin cəmiyyətdaxili sabitliyin möhkəmləndirilməsindən ibarət olduğu bildirilən tədbirlərdə vurğulanıb ki, bu gün respublikamızda sabitlik və əmin-amanlığın hökm sürməsi Prezident cənab İlham Əliyevin apardığı uğurlu siyasətin nəticəsidir.

Tədbirlərin sonunda iştirakçıları maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

BÖLGƏLƏRDƏ MAARİFLƏNDİRMƏ TƏDBİRLƏRİ UĞURLA DAVAM ETDİRİLİR

Prezident İlham Əliyevin ölkədə dini maarifləndirmə və milli-mənəvi dəyərlərin təbliği işini daha da gücləndirmək məqsədilə dini icmalara maliyyə yardımını göstərmək üçün 2014-cü il noyabrın 27-də imzaladığı Sərəncama uyğun olaraq bölgələrdə növbəti tədbirlər keçirilib. Cəmiyyətin maariflənməsində xüsusi rol oynayan bu cür tədbirlər:

9 yanvar – Səbail rayonu İçərişəhər Cümə məscidi dini icması tərəfindən “Milli kimliyimizin formalaşmasında dini dəyərlərin rolu” layihəsi çərçivəsində;

11 yanvar – Bərdə şəhər İmamzadə məscidi dini icması tərəfindən “Tolerantlıq ənənələrinin qorunub saxlanması” layihəsi çərçivəsində “Müasir dövrdə İslam dünyasında dini ekstremizmin yaranma səbəbləri və onun fəsadları” mövzusunda; İsmayilli rayonu Basqal qəsəbə məscidi dini icması tərəfindən “Multikultural cəmiyyətdə tolerantlıq ənənələrinin qorunması” layihəsi çərçivəsində “Tolerantlıq milli kimliklə vəhdət” mövzusunda; Tərtər şəhər Cümə məscidi dini icması tərəfindən Qapanlı kənd tam orta məktəbində “Dini ekstremizm və radikalizmin cəmiyyət üçün təhlükələri” adlı layihə çərçivəsində;

12 yanvar – Hacıqabul rayonu Qubalıbalaoglan kənd məscidi dini icması tərəfindən “Dini ekstremizm və radikalizmin multikultural cəmiyyət üçün təhlükələri” adlı layihə çərçivəsində;

13 yanvar – Masallı rayonu Çaxırlı kənd məscidi dini icması tərəfindən “Dini radikalizmlə mübarizədə milli-mənəvi dəyərlərin rolu” adlı layihə çərçivəsində

“Gənclərin radikal təsirlərdən qorunması” mövzusunda; Quba rayon II Nügədi kəndi Hacı Seyid Siracəddin məscidi dini icması tərəfindən kəndin Molla Hud məscidində “Mədəni müxtəliflik: Multikulturalizmin və tolerantlığın Azərbaycan modeli” layihəsi çərçivəsində “Dini radikalizmlə mübarizədə multikultural dəyərlərin rolu” mövzusunda; Qax şəhər məscidi dini icması tərəfindən “İslamda birgəyaşayış ənənəsi” layihəsi çərçivəsində;

16 yanvar – Yardımlı rayonu Çayüzü kənd məscidi dini icması tərəfindən “Gənclərimizin radikal dini

cərəyanlardan qorunması” adlı layihə çərçivəsində “Dini radikalizmlə mübarizədə ailə dəyərlərinin rolu” mövzusunda; Abşeron rayonu Saray qəsəbəsi Cümə məscidi dini icması tərəfindən “Milli-mənəvi dəyərlərimiz və radikalizmə qarşı mübarizə” layihəsi çərçivəsində “Milli kimliyimizin formalaşmasında dini dəyərlərin rolu” mövzusunda;

17 yanvar – Masallı rayonu Çaxırlı kənd məscidi dini icması tərəfindən “Dini radikalizmlə mübarizədə milli-mənəvi dəyərlərin rolu” adlı layihə çərçivəsində “İslamda tolerantlıq və bərabərlik çağırışları” mövzusunda; Sumqayıt şəhəri Corat qəsəbə məscidi dini icması tərəfindən “İslam dini vəhdət və qardaşlıq dini-dir” layihəsi çərçivəsində “İslamda birgəyaşayış ənənəsi” mövzusunda;

18 yanvar – Göyçay şəhər Mərkəz məscidi dini icması tərəfindən “Birgəyaşayış ənənələrinin qorunub saxlanması” layihəsi çərçivəsində “Tolerant cəmiyyət və dini ekstremizm təhlükəsi” mövzusunda;

19 yanvar – Astara şəhər Qum məscidi dini icması tərəfindən “Milli-mənəvi dəyərlərimizin təbliği dini radikalizmə qarşı mübarizə vasitəsi kimi” adlı layihə çərçivəsində;

19 yanvar – Tərtər şəhər Cümə məscidi dini icması “Dini ekstremizm və radikalizmin cəmiyyət üçün təhlükələri” adlı layihə çərçivəsində;

24 yanvar – Şəki rayonu Cunud kənd məscidi dini icması tərəfindən “Dini radikalizmlə mübarizədə ənə-

nəvi İslam dəyərlərinin öyrənilməsi və təbliği” layihəsi çərçivəsində;

24 yanvar – Xətai rayonu Mirtağı məscidi dini icması tərəfindən “Multikulturalizm Azərbaycanda həyat tərzidir” layihəsi çərçivəsində; Quba rayon II Nügədi kəndi Hacı Seyid Siracəddin məscidi dini icması tərəfindən “Mədəni müxtəliflik: Multikulturalizmin və tolerantlığın Azərbaycan modeli” layihəsi çərçivəsində “Azərbaycan multikulturalizm modeli” mövzusunda; Sabunçu rayonu İmam Rza

məscidi dini icması tərəfindən “Dini ekstremizm: onun səbəbləri və aradan qaldırılması üsulları” layihəsi çərçivəsində;

25 yanvar – Bərdə şəhər İmamzadə məscidi dini icması tərəfindən “Tolerantlıq ənənələrinin qorunub saxlanması” layihəsi çərçivəsində “Dini radikalizmin qarşısının alınmasında ənənəvi İslam dəyərlərinin rolu” mövzusunda; Göyçay şəhər Mərkəz məscidi dini icması tərəfindən “Birgəyaşayış ənənələrinin qorunub saxlanması” layihəsi çərçivəsində “Dini radikalizm və onunla mübarizə üsulları” mövzusunda; Yardımlı rayonu Çayüzü kənd məscidi dini icması tərəfindən “Gənclərimizin radikal dini cərəyanlardan qorunması” mövzusunda; Şəki rayonu Cunud kənd məscidi dini icmasının həyata keçirdiyi “Dini radikalizmlə mübarizədə ənənəvi İslam dəyərlərinin öyrənilməsi və təbliği” layihəsi çərçivəsində baş tutmuşdur.

Nicdə Milad bayramı qeyd edilib

Yanvarın 7-də Qəbələ rayonunun Nic qəsəbəsinin sakinləri olan udinlər “Cotari” alban kilsəsində İsa Peyğəmbərin mövludu günü, yəni Milad bayramı münasibətilə bayram mərasimi təşkil ediblər. Alban-Udin dini icmasının rəhbəri, kilsənin keşişi və icmanın üzvləri çıxış edərək Milad bayramının mahiyyətindən, dini ayinlərin icrası üçün yaradılan şəraitdən, Azərbaycan dövlətinin onlara olan diqqət və qayğısından danışıblar. Həmçinin bayram münasibətilə təbriklər səsləndirilib.

Udinlər rayonda onlara qarşı heç bir ayrı-seçkiliyin olmadığını, Nicdəki “Cotari” alban kilsəsinin əsaslı şəkildə bərpasını ölkədə tolerantlığa gözəl nümunə olduğunu qeyd ediblər.

Məlumat verilib ki, Nic qəsəbəsində 3 kilsə və iki məscid var. Altı min nəfər əhali olan Nic qəsəbəsində 3700 udin yaşayır. Ümumilikdə, ölkəmizdə 4000 nəfər udin yaşayır ki, onların 300-ü Oğuz və Bakıda qeydiyyatdadır. Dünyada yaşayan udinlərin sayı isə 10 minə yaxındır. Qəsəbədə udinlər öz dilini, dinini, adət-ənənələrini 2500 ildir qoruyub saxlayırlar. Nicdəki məktəblərin ibtidai siniflərində udin dili tədris olunur, kilsədə dini ayinlər onların ana dilində icra edilir.

Qeyd edilib ki, keçmiş sovetlər dönmində udinlərə öz milli bayramlarını qeyd etmək qadağan olunub. Yalnız ölkəmiz müstəqillik əldə etdikdən sonra udinlərə öz bayramlarını keçirmək üçün şərait yaradılıb. 2002-ci ildə “Cotari”

məbədi əsaslı təmir və bərpa olunaraq udinlərin istifadəsinə verilib. Bir sözlə, müsəlman və xristianların mehriban şəkildə birgə yaşadığı Nic qəsəbəsi tole-

rantlığın kiçik bir modeli hesab edilir.

Çıxışlardan sonra kilsədə şamlar yandırılıb, dualar oxunub, bayram süfrəsi açılıb.

Cəzaçəkmə müəssisələrində maarifləndirici tədbirlər təşkil edilib

Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidməti ilə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi arasında imzalanmış Tədbirlər Planı çərçivəsində 2017-ci ildə planlaşdırılan seminar-treninglərə start verilib.

1 və 15 sayılı cəzaçəkmə müəssisələrində keçirilən maarifləndirici tədbirlərdə Penitensiar Xidmətin Təbiiy İşinin Təşkili İdarəsinin məsul əməkdaşları, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin (DQİDK) dinşünaslıq ekspertizası şöbəsinin müdiri Nahid Məmmədov və Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin Nəsimi rayonu üzrə səlahiyyətli nümayəndəsi, Məşədi Dadaş məscidinin axundu Hacı Şahin Həsəni iştirak ediblər.

Müəssisənin təbiiy işləri üzrə rəis müavinləri məhkumlara dini etiqadlarını həyata keçirmək üçün müəssisədə yaradılmış şərait barədə məlumat veriblər.

Dövlət Komitəsinin şöbə müdiri Nahid Məmmədov çıxışında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci ili "İslam Həmrəyliyi İli" elan etməsini dövlətin xalqımızın milli-mənəvi

dəyərlərinə verdiyi növbəti dəyər kimi qiymətləndirib: "İslam coğrafiyasında baş verənlər fonunda ölkəmizdə həmrəyliyin, vəhdətin, birliyin qorunması və dünyaya nümunə kimi tanıtılması üçün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2017-ci ili "İslam Həmrəyliyi İli" elan etməsi müdrikkəsənə atılmış növbəti addımdır".

İlahiyyətçi Hacı Şahin Həsəni günümüzdə həmrəyliyin və vəhdətin mahiyyəti barədə məhkumlara məlumat verib. Bildirib ki, həmrəylik bizim üçün bir dəyərdir və bu dəyər tarixi köklərimizə bağlıdır. Azərbaycanda din hər zaman elmi ənənələrə söykənib, dinin əsas missiyası cəmiyyətdə

qardaşlığı bərqərar etməkdir. Bu gün İslamı özünün məkrli niyyətlərinə alət edənləri pisləyən ilahiyyətçinin sözlərinə görə, din siyasətə alət olduğu zaman faciələr baş verir.

Sonda iştirakçıları maraqlandıran suallar cavablandırılıb və Dövlət Komitəsinin nəşri olan kitablar məhkumlara hədiyyə edilib.

Müdafiə Nazirliyi ilə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi arasında illik tədbirlər planı imzalanıb

Müdafiə Nazirliyi ilə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi arasında dini radikalizmlə mübarizənin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə 2017-ci il üçün birgə tədbirlər planı imzalanıb.

Sənədə əsasən, keçiriləcək tədbirlərin yeri, icra vaxtı, icraya məsul qurumlar və şəxslər müəyyən edilib.

İl ərzində Müdafiə Nazirliyinin tabeliyində olan idarələrdə, birlik, birləşmə, hərbi hissə və xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrində təşkil ediləcək görüşlərdə Azərbaycançılıq ideyası, milli-mənəvi, mədəni dəyərlərin qorunub saxlanması, inkişaf etdirilməsi, radikal dini cərəyanlar və ekstremizmlə mübarizə, mədəniyyətlər, sivilizasiyalar və konfessiyalar arasında əməkdaşlıq və digər mövzularda tədbirlər keçiriləcək.

Müxtəlif kateqoriyalardan olan hərbi qulluqçuların, tarixçilərin, elm xadimlərinin və ilahiyyətçi alimlərin iştirakı ilə "dəyirmi masa"ların təşkili də nəzərdə tutulub.

DİNİ QURUMLARIN DÖVLƏT REYESTR MƏLUMATI

DƏYİŞİKLİK

Lənkəran rayonu Hirkan qəsəbə məscidi dini icması

Qeydiyyat tarixi: 14 noyabr 2016-cı il
Qeydiyyat №-si: 100116C – 717
Dini icmanın ümumi yığıncağının qərarı və digər sənədlərə əsasən Feyzullayev Feyzulla Həndəm oğlu dini icmanın təsisçisi kimi Dini qurumların dövlət reyestrindən çıxarılmışdır.

Dəyişikliklərin qeydiyyat tarixi:
25 yanvar 2017-ci il

Ağcabədi rayonu Muğanlı kəndi "Seyid İsmayıl Ağa" məscidi dini icması

Qeydiyyat tarixi: 24 aprel 2015-ci il
Qeydiyyat №-si: 100115A – 583
Dini icmanın ümumi yığıncağının qərarı və digər sənədlərə əsasən Ağcabədi rayonu Muğanlı kənd məscidi dini icmasının adı dəyişdirilərək Ağcabədi rayonu Muğanlı kəndi "Seyid İsmayıl Ağa" məscidi dini icması kimi Dini qurumların dövlət reyestrinə daxil edilmişdir.

Dəyişikliklərin qeydiyyat tarixi:
27 yanvar 2017-ci il

Zaqatala rayonu Maqov kənd məscidi dini icması

Qeydiyyat tarixi: 11 avqust 2010-cu il
Qeydiyyat №-si: 100110A – 474
Dini icmanın ümumi yığıncağının qərarı və digər sənədlərə əsasən Lələyev Abdülməcid Mollahacı oğlu, Hacıyev Mollahacı Mahmud oğlu, Orucov Abakar Oruc oğlu, Ponzolov Məmmədrəsul Mollamuhuma oğlu, Laçınov Rauf Şaban oğlu dini icmanın təsisçiləri kimi Dini qurumların dövlət reyestrindən çıxarılmışlar və Şabanov Musa Hacıəhməd oğlu, Kərimov Məmməd Şaban oğlu, Kahayev Mollamuhuma Məhəmməd oğlu, Qardaşov Yusif Musa oğlu, Kərimov

İbrahim Süleyman oğlu dini icmanın təsisçiləri kimi Dini qurumların dövlət reyestrinə daxil edilmişlər. Qaziyev Mehdi Qazı oğlu dini icmanın sədri kimi Dini qurumların dövlət reyestrindən çıxarılmış və Şabanov Musa Hacıəhməd oğlu dini icmanın sədri kimi Dini qurumların dövlət reyestrinə daxil edilmişdir.

Dəyişikliklərin qeydiyyat tarixi:
25 yanvar 2017-ci il

Quba rayonu Üçgün kənd məscidi dini icması

Qeydiyyat tarixi: 01 iyul 2011-ci il
Qeydiyyat №-si: 100111A1 – 542-18
Dini icmanın ümumi yığıncağının qərarı və digər sənədlərə əsasən Bədəlov Yusif Nasir oğlu dini icmanın təsisçisi kimi Dini qurumların dövlət reyestrindən çıxarılmış və Qurbanov İlham Qurban oğlu, Eldarov Fərrux Eldar oğlu, Sərdarov Nurlan Kamran oğlu, Babayev Sahil Qənbər oğlu dini icmanın təsisçiləri kimi Dini qurumların dövlət reyestrinə daxil edilmişlər. Sərdarov Rəşid Baris oğlu dini icmanın sədri kimi Dini qurumların dövlət reyestrindən çıxarılmış və Babayev Qəmbər Şıxqayıb oğlu dini icmanın sədri kimi Dini qurumların dövlət reyestrinə daxil edilmişdir.

Dəyişikliklərin qeydiyyat tarixi:
25 yanvar 2017-ci il

Balakən şəhəri "Mərkəzi Cümə" məscidi dini icması

Qeydiyyat tarixi: 01 dekabr 2009-cu il
Qeydiyyat №-si: 100109A2 – 46
Dini icmanın ümumi yığıncağının qərarı və digər sənədlərə əsasən Nastakalov Şamsuda Ramiz oğlu, Orucov Vüsal Ramiz oğlu dini icmanın təsisçiləri kimi Dini qurumların dövlət reyestrindən çıxarılmışlar və Əhmədov Şamil Qazıməhəmmədoviç, Mehdiyev

Yusif Səlahəddin oğlu dini icmanın təsisçiləri kimi Dini qurumların dövlət reyestrinə daxil edilmişlər.

Dəyişikliklərin qeydiyyat tarixi:
25 yanvar 2017-ci il

Lənkəran rayonu Separadi kənd məscidi dini icması

Qeydiyyat tarixi: 09 mart 2010-cu il
Qeydiyyat №-si: 100110A1 – 245
Dini icmanın ümumi yığıncağının qərarı və digər sənədlərə əsasən Əliyev Oruc İman oğlu dini icmanın təsisçisi kimi Dini qurumların dövlət reyestrindən çıxarılmış və Sadıxov İsfəndiyar Ağaxan oğlu, Məmmədov Məmməd Muxtar oğlu dini icmanın təsisçiləri kimi Dini qurumların dövlət reyestrinə daxil edilmişlər.

Dəyişikliklərin qeydiyyat tarixi:
25 yanvar 2017-ci il

Ağstafa şəhəri İmam Əli adına "Cümə" məscidi dini icması

Qeydiyyat tarixi: 19 fevral 2010-cu il
Qeydiyyat №-si: 100110A1 – 230
Dini icmanın ümumi yığıncağının qərarı və digər sənədlərə əsasən İsgəndərov Muradxan Fətullah oğlu dini icmanın təsisçisi kimi Dini qurumların dövlət reyestrindən çıxarılmış və Heydərlı Firdovsi Mədəd oğlu dini icmanın təsisçisi kimi Dini qurumların dövlət reyestrinə daxil edilmişdir. İsgəndərov Muradxan Fətullah oğlu dini icmanın sədri kimi Dini qurumların dövlət reyestrindən çıxarılmış və İsmayilzadə Şahin Ənvər oğlu dini icmanın sədri kimi Dini qurumların dövlət reyestrinə daxil edilmişdir.

Dəyişikliklərin qeydiyyat tarixi:
26 yanvar 2017-ci il

Kürdəmir rayonu Şilyan kəndi "Xeybər" məscidi dini icması

Qeydiyyat tarixi: 24 fevral 2010-cu il
Qeydiyyat №-si: 100110A1 – 235
Dini icmanın ümumi yığıncağının qərarı və digər sənədlərə əsasən Cavadov Çingiz Zakir oğlu, Abdullayev Yaqub Abdulla oğlu, Həsənov Ata Əhməd oğlu dini icmanın təsisçiləri kimi Dini qurumların dövlət reyestrindən çıxarılmışlar və Ağasıyev Neman Ağakışi oğlu, Veyisov Loğman Maarif oğlu, Həşimov Hasil Vadim oğlu, Abdullayev Pərviz Məhəmməd oğlu, Mənsimov Aqil Cəlil oğlu, İslamov Fəyyaz Rəhman oğlu, İbrahimov Surxay Əskər oğlu dini icmanın təsisçiləri kimi Dini qurumların dövlət reyestrinə daxil edilmişlər. Çingiz Zakir oğlu Cavadov dini icmanın sədri kimi Dini qurumların dövlət reyestrindən çıxarılmış və Rəhman Rəsul oğlu İslamov dini icmanın sədri kimi Dini qurumların dövlət reyestrinə daxil edilmişdir.

Dəyişikliklərin qeydiyyat tarixi:
26 yanvar 2017-ci il

LƏĞV OLUNAN DİNİ İCMALAR

Ağcabədi rayonu Hindarx kənd dini icması

Qeydiyyat tarixi: 12.02.2003-cü il
Qeydiyyat №-si: 165
Şirvan İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin 2-1(86)-716/2016 sayılı, 14.10.2016-cı il tarixli dini icmanın ləğv edilməsi barədə Qətnaməsini nəzərə alaraq, Dövlət Komitəsi sədrinin 01 nömrəli, 13.01.2017-ci il tarixli sərəncamı ilə Ağcabədi rayonu Hindarx kənd dini icmasının (165 nömrəli, 12.02.2003-cü il tarixli şəhadətnamə) ləğv edilməsi barədə məlumat dövlət qeydiyyatına alınaraq dini icma Dini qurumların dövlət reyestrindən çıxarılmışdır.

Ləğv olunması: 13 yanvar 2017-ci ildə qeydə alınıb.

Dövlət Komitəsi "Nardaran və nardaranlılar" adlı kitab nəşr edib

Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi "Nardaran və nardaranlılar" adlı kitab nəşr edib. Dini icmalara maliyyə yardımının göstərilməsi ilə bağlı Prezident İlham Əliyevin Sərəncamına əsasən çap edilmiş kitabın müəllifi Dövlət Komitəsinin əməkdaşısı Orxan Maşayevdir.

Kitab Bakının ən qədim kəndlərindən olan Nardaranın Azərbaycan mədəniyyətinə, elminə bəxş etdiyi bir çox görkəmli şəxsiyyətlər, dəyərli alimlər, o cümlədən tarixçilər, şair və yazıçılar, din xadimləri, sənətlilər haqqındadır. Nəşr Nardaran və nardaranlılar barədə məlumat toplusu olub ensiklopedik xarakter daşıyır. Kitab oxucuya bu kəndin yetirməsi olan görkəmli şəxsiyyətlərin yaşayıb yaratdığı dövrün ab-havasını, ruhunu hiss etmək, həyat və yaradıcılığı ilə tanış olmaq imkanı yaradır.

Nəşr, həmçinin oxuculara Nardaranın qədim tarixi, mədəniyyəti və incəsənəti ilə yaxından tanış olmağa imkan verir.

Azərbaycanda ilk dəfə kurqanda qayaüstü təsvirlər aşkarlanıb

AMEA-nın Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutunun Daşkəsən-Göygöl-Goranboy arxeoloji ekspedisiyası Daşkəsən rayonu ərazisində arxeoloji tədqiqatlar zamanı onlarla yeni kurqan və daşqutu tipli qəbir abidələri qeydə alıb.

Bu barədə məlumat verən arxeoloji ekspedisiyanın rəhbəri, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Bəxtiyar Cəlilov bildirib ki, Əmirvar kəndinin şimal tərəfində yerləşən dağın tam zirvəsində, bir tərəfi dağın tiyə məruz qalmış kurqana bəxş keçirərkən, maraqlı faktlar əldə olunub. Bu kurqan kamerasında mühüm elmi yenilik kəsb edən fakt kurqanın inşasında istifadə olunan sal qaya parçalarının üzərində çəkilmiş qayaüstü təsvirlərdir ki, indiyədək Azərbaycan ərazisində belə faktlara rast gəlinməyib. Qırmızı rəngdə oxra ilə kameranın sağ, sol və üst daşlarında çəkilən təsvirlər insan, atlı, keçi, araba, ilan və s. rəsmlərdən ibarətdir. Saxsı parçaların nümunələrinə əsasən, onun son Tunc-erkən Dəmir dövrünə məxsus olduğu söyləmək olar.

O, eyni zamanda Goranboy rayonu ərazisində dəniz səviyyəsindən 295 metr hündürlükdə yerləşən Uzun Rəmə kurqanlarında arxeoloji tədqiqatların aparıldığını bildirib. Kurqan ərazisindən son Tunc ilk Dəmir dövrünə aid bir neçə saxsı qab nümunələri, mineral daşlardan hazırlanmış muncuqlar, tunc bəzək əşyaları aşkarlanıb.

Kanadada məsciddə terror

Kanadanın Kvebek şəhərindəki məscidlərin birində silahlı atışma baş verib. Bazar günü axşam namazı vaxtı iki maskalı şəxs məsciddəkiləri gülləbaran edib. Hadisə nəticəsində 6 nəfər ölüb, 18 nəfər xəstəxanalara çatdırılıb. Yaralılardan 5-nin vəziyyəti ağırdır.

Hadisəyə görə Kvebek universitetinin iki tələbəsi – yerli sakin Aleksandr Bisonet və Mərəkəş əsilli Məhəmməd Xadir saxlanılıb. Kanada hökuməti insidenti terror aktı kimi qiymətləndirib.

Fransızdilli Kanada vətəndaşı Aleksandr Bisonet Orlean adasına gedən körpüdə saxlanılıb. Onun avtomobilindən odlu silahlar, o cümlədən avtomat götürülüb. Məhəmməd Xadir isə məscidin yaxınlığında yaşadığı evdə saxlanılıb.

Yadigar söz

Konfutsi,
Çin filosofu və mütəfəkkiri

Düşünmədən öyrənmək nə qədər təhlükəlidir, öyrənmədən düşünmək bir o qədər təhlükəlidir.

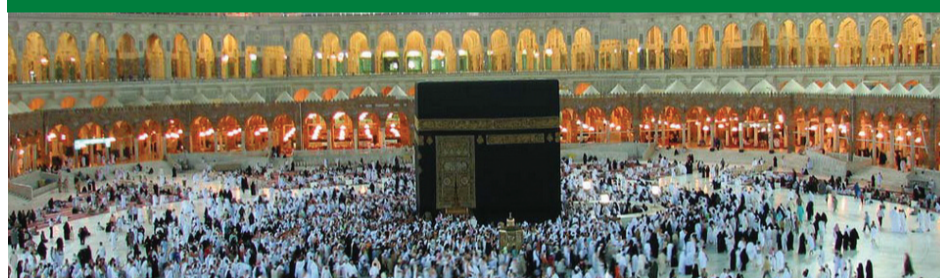
Bakı və Abşeron üzrə namaz vaxtları (Fevral -2017)

Gün	Sübh azanı	Gün çıxır	Zöhr azanı	Əsr azanı	Axşam azanı	İşə
1	06:28	07:50	12:54	16:17	18:13	19:16
2	06:27	07:49	12:54	16:18	18:14	19:17
3	06:26	07:48	12:54	16:20	18:15	19:18
4	06:25	07:47	12:55	16:21	18:17	19:19
5	06:24	07:46	12:55	16:22	18:18	19:20
6	06:23	07:45	12:55	16:23	18:19	19:21
7	06:22	07:44	12:55	16:24	18:20	19:22
8	06:21	07:43	12:55	16:25	18:21	19:23
9	06:20	07:42	12:55	16:26	18:23	19:24
10	06:19	07:41	12:55	16:28	18:24	19:25
11	06:18	07:40	12:55	16:29	18:25	19:26
12	06:17	07:38	12:55	16:30	18:26	19:28
13	06:16	07:37	12:55	16:31	18:27	19:29
14	06:15	07:36	12:55	16:32	18:28	19:30
15	06:14	07:35	12:55	16:33	18:30	19:31
16	06:13	07:33	12:55	16:34	18:31	19:32
17	06:11	07:32	12:55	16:35	18:32	19:33
18	06:10	07:31	12:55	16:37	18:33	19:34
19	06:09	07:29	12:55	16:38	18:34	19:35
20	06:08	07:28	12:55	16:39	18:35	19:36
21	06:06	07:27	12:54	16:40	18:37	19:37
22	06:05	07:25	12:54	16:41	18:38	19:38
23	06:04	07:24	12:54	16:42	18:39	19:40
24	06:02	07:22	12:54	16:43	18:40	19:41
25	06:01	07:21	12:54	16:44	18:41	19:42
26	06:00	07:20	12:54	16:45	18:42	19:43
27	05:58	07:18	12:54	16:46	18:43	19:44
28	05:57	07:17	12:53	16:47	18:44	19:45

Bakı ilə digər şəhərlər arasındakı namaz vaxtı fərqləri (dəqiqə): Sumqayıt +1, Mərzə, Siyəzən, Neftçala +3, Astara, Qusar, Hacıqabul, Şabran, Şirvan, Salyan, Xaçmaz +4, Ağsu, Quba, Lənkəran, Masallı, Biləsuvar +5, Cəlilabad, İsmayilli, Kürdəmir, Saatlı, Sabirabad, Şamaxı, İmişli, Lerik +6, Qəbələ, Göyçay, Yardımlı, Ucar, Zərdab +8, Ağdam, Ağdaş, Ağcabədi, Beyləqan, Bərdə, Fizuli, Horadiz, Qax, Oğuz, Mingəçevir, Yevlax +10, Balakən, Cəbrayıl, Goranboy, Tərtər, Qubadlı, Şəki, Şuşa, Zəngilan +13, Gəncə, Daşkəsən, Xanlar, Laçın, Gədəbəy, Kəlbəcər, Ordubad, Tovuz, Şəmkir, Zaqatala +15, Qazax, Naxçıvan, Ağstafa, Babək, Culfə, Şahbuz, Şərur +18, Marneuli (Tiflis) +20.

* Təqvim AMEA-nın Şamaxı astrofizika rəsədxanası tərəfindən hazırlanmış cədvəl əsasında tərtib olunmuşdur.

Həccə getmək istəyən vətəndaşlardan sənəd qəbuluna başlanıb

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMİ) ziyarət şöbəsi bu il Həccə getmək istəyən vətəndaşlardan sənəd qəbuluna başlayıb.

Bu ilki ziyarət azərbaycanlı zəvvarlar üçün vahid formada təşkil olunacaq və təyyarə səfərləri ilə həyata keçiriləcək. Bir nəfərlik ziyarət paketinin qiyməti 3850 ABŞ dolları təşkil edir. Bu ilki Həcc mövsümündə azərbaycanlı zəvvarlar üçün 600 nəfərlik kvota nəzərdə tutulur.

Zəvvarlardan sənəd qəbulu üçün xarici pasport, şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti, 4x6 santimetr ölçüdə 4 ədəd ağ fonda çəkilmiş rəngli fotosəkil və sağlamlıq haqqında arayış tələb olunur.

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi vətəndaşların nəzərinə çatdırır ki, Azərbaycanda Həcc ziyarətinə sənəd qəbulu yalnız İdarənin Bakı şəhəri, Mirzə Fətəli küçəsi 7 ünvanında, Təzəpir kompleksinin yanında yerləşən ziyarət şöbəsində aparılır.

Sofiya Avropanın ən ucuz turizm şəhəri seçilib

"PriceofTravel" portalının ənənəvi reytinginə görə, Bolqarıstanın paytaxtı Sofiya şəhəri Avropanın ən ucuz turizm istiqaməti seçilib. Artıq 7 ildir ki, portal Avropanın 56 şəhəri arasında ucuz istiqamətləri seçməklə reyting cədvəli hazırlayır. Burada əsasən turistin gündəlik xərcləri - üç dəfə yemək, şəhər nəqliyyatından iki dəfə istifadə, muzeyə bilet və digər amillər nəzərə alınır. Cari ilin reyting cədvəlində birinci olan

Sofiya şəhərində gündəlik xərc 43,75 lev (24 ABŞ dolları) təşkil edib. Reytingdə sonrakı yerləri Krakov, Belqrad, Budapeşt, Sarayevə şəhərləri tutub.

Baş redaktor Səyyad ARAN	Redaksiya şurası: Şeyxülislam Allahşükür PAŞAZADƏ, Anar, Arxiyepiskop Aleksandr, Əflatun AMAŞOV, Gövhər BAXŞƏLİYEVƏ, Nizami CƏFƏROV, Vasim MƏMMƏDƏLİYEV.	Ünvan: AZ 1001, Bakı şəhəri, Əhməd Cavad küçəsi, 12 Telefon: 492 65 23; 437 31 15 Tel/fax: 497 15 39 492 58 29; 437 31 15 E-mail: redaksiya@scwra.gov.az	Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin bölgələr üzrə müxbir mantaqaları: Bakı şəhəri üzrə şöbə - (0123) 433 86 51 Sumqayıt bölgəsi üzrə şöbə - (0181) 654 00 40 Lənkəran bölgəsi üzrə şöbə - (0251) 255 39 84 Masallı bölgəsi üzrə şöbə - (0251) 215 51 59 Şirvan bölgəsi üzrə şöbə - (0221) 215 21 30 Quba bölgəsi üzrə şöbə - (0231) 335 22 70 Ucar bölgəsi üzrə şöbə - (0201) 235 50 97 Yevlax bölgəsi üzrə şöbə - (0221) 336 55 95 Ağcabədi bölgəsi üzrə şöbə - (0211) 215 52 00 Zaqatala bölgəsi üzrə şöbə - (0241) 225 32 23 Şəki bölgəsi üzrə şöbə - (0241) 244 03 16 Şamaxı bölgəsi üzrə şöbə - (0553) 291 40 80 Gəncə bölgəsi üzrə şöbə - (0221) 256 91 14 Tovuz bölgəsi üzrə şöbə - (0501) 499 07 53 İmişli bölgəsi üzrə şöbə - (0211) 246 62 99	Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsində yığılıb səhifələnməmiş, "Azərbaycan" nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilmişdir.	Əlyazmalara rəy verilmir və onlar geri qaytarılmır. Aylıq qəzet Tiraj: 1200 Sifariş: 327
	Qəzet 7 may 2009-cu ildən nəşr olunur. Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində 19 mart 2009-cu ildə qeydiyyatdan keçmişdir. Qeydiyyat nömrəsi: 2894				